

Financiële positie MBO-scholen: sector financieel gezond en verschillen per school nemen af

Inzichten uit de financiële benchmark MBO

Sectorresultaten verslagjaar 2018

Oktober 2019

MBO Raad

pwc

Inhoud

Vooraf 5
Samenvatting 6

Financiële kengetallen sector
Rentabiliteit 2018 ten opzichte van 2017 gestegen 8
Aantal scholen met meerjarig negatief rendement afgenomen 9
Solvabiliteit verder toegenomen 10
Liquiditeit licht verbeterd 12

Nadere analyse financiële kengetallen
Combinatie van financiële kengetallen toont positief financieel beeld van de sector 14
Kengetallen naar type school: rentabiliteit alle typen scholen positief 15
Financiële kengetallen naar grootteklasse van de scholen 16

Kosten en baten
Aantal studenten verder gestegen 18
Totale baten gestegen, kosten cao- en pensioenverplichtingen gestegen 19
Aandeel kosten onderwijspersoneel nagenoeg gelijk gebleven 20
Aantal studenten per fte onderwijzend personeel ook dit jaar gedaald 21
Salariskosten per fte in loondienst met 1,0% gestegen 22
Aantal m^2 in de sector is iets afgenomen, huisvestingskosten per m^2 stijgen 23
ICT-kosten gemiddeld 5,1% van de totale kosten en licht toegenomen 25

Bijlagen
Bijlage A: Begripsomschrijvingen en aantal studenten aan financiële benchmark 27
Bijlage B: Onderzoeksverantwoording 28
Bijlage C: Financiële positionering mbo-scholen 29

Thalgo & This is Beauty

Vooraf

De MBO Raad presenteert ook voor 2018 de resultaten van de financiële benchmark in de mbo-sector, als onderdeel van de bredere Benchmark middelbaar beroepsonderwijs. Zie voor meer informatie op www.mboraad.nl.

In 2018 namen 60 van de in totaal 61 mbo-scholen aan de benchmark deel. De STC-Group nam niet deel maar is voornemens vanaf volgend jaar wel te gaan deelnemen.

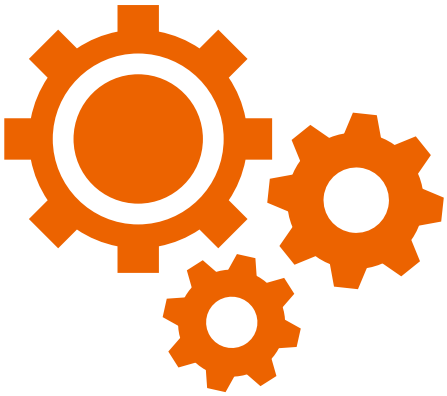
Als geheel genomen is de sector financieel gezond, in lijn met 2017. Dit beeld is in 2018 verder verbeterd. De afgelopen jaren heeft de sector zich op financieel gebied positief ontwikkeld en is de inzet van een steeds groter aandeel middelen voor onderwijspersoneel mogelijk. De solvabiliteit, rentabiliteit en liquiditeit van de sector zijn adequaat en vormen een solide basis voor de financiële continuïteit van de sector op dit moment.

Ook is het aantal scholen met een negatief resultaat verder afgenomen. Het aantal scholen dat bijvoorbeeld meerdere jaren achtereen een negatief financieel resultaat heeft, is in 2018 afgenomen. Dit komt met name door de extra middelen, de kwaliteitsgelden en de incidentele budgetten, die aan het eind van 2018 aan de scholen beschikbaar zijn gesteld. Deze opbrengsten zijn in de jaarrekening over 2018 verantwoord terwijl de aanwending van deze extra financiële middelen in 2018 in beperkte mate heeft plaatsgevonden.

Bij dit algemene beeld passen twee opmerkingen.

In de eerste plaats geldt het gemiddelde sectorbeeld uiteraard niet voor alle individuele scholen. Door onder meer de wijze waarop de rijksbijdrage over de verschillende sectoren en scholen wordt verdeeld en door de regio-gebonden verschillen in de financiering van de scholen, is de spreiding van de resultaten over de scholen soms aanzienlijk.

In de tweede plaats dient de sector zich voor te bereiden op de verwachte daling van het aantal studenten in het mbo. De referentieraming van het ministerie van OCW voorziet vanaf 2019 een constante daling van het aantal studenten waarbij de regionale verschillen aanzienlijk zijn. Er zijn regio's waar een daling met tientallen procenten wordt verwacht en waar de daling van het aantal studenten inmiddels een feit is. Het is voor de sector van belang om te zorgen voor flexibiliteit, zodat tijdig op deze ontwikkeling kan worden ingespeeld. In een sector waar een zeer groot deel van de middelen wordt ingezet voor huisvesting en vast personeel vergt een aanpassing vaak een doorlooptijd van meerdere jaren. In de afgelopen jaren zijn regelmatig incidentele middelen voor de sector beschikbaar gesteld, die er mede voor hebben gezorgd dat de sector er momenteel financieel goed voor staat. Op voorhand kan er niet van worden uitgegaan dat ook de komende jaren geregeld incidentele middelen beschikbaar komen. Bovendien is een belangrijk deel van de extra middelen 'prestatieafhankelijk' en bedoeld voor specifieke doelen (geoormerkt geld). Ook slagen niet alle mbo-scholen er in dezelfde mate in om de prestatieafhankelijke middelen daadwerkelijk te verzilveren. Deze ontwikkelingen onderstrepen het belang van een gezonde financiële positie om in de toekomst de financiële effecten van deze ontwikkelingen op te kunnen vangen.

Samenvatting

De rentabiliteit – het resultaat ten opzichte van de totale baten - van de mbo-scholen is in 2018 gestegen en bedraagt 2,2% (in 2017 0,5%). Het aantal scholen met een negatief rendement is van 22 in 2017 naar 11 in 2018 gehalveerd. Ook het aantal scholen met een meerjarig negatief rendement neemt af. Zo hebben in 2018 nog 5 scholen een meerjarig negatief rendement, in 2017 waren dit nog 15 scholen. Bovendien neemt de omvang van het verlies van deze scholen af. Overigens behoeft een negatief rendement geen negatief signaal te zijn. Door beleidsmatig incidenteel te investeren in de verbetering van de kwaliteit van onderwijs, kan bewust een tijdelijk negatief resultaat worden geaccepteerd.

De solvabiliteit - de mogelijkheid te voldoen aan lange termijnverplichtingen - is in 2018 beperkt gestegen tot 62,5% (61,8% in 2017). Gemiddeld is de solvabiliteit binnen de sector daarmee voldoende hoog om tegenslagen op te vangen. Met ingang van 2018 is de solvabiliteit II als standaard voor deze financiële benchmark gekozen, gelijk aan de gehanteerde standaard van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW). De solvabiliteit I, zoals in 2017 gerapporteerd, bedraagt 55,5% in 2018. Het verschil tussen solvabiliteit I en II betreft de voorzieningen die in 2018 gemiddeld 7,0% bedragen. Mbo-scholen zijn door het ministerie van OCW gefaciliteerd om duurzame inzetbaarheid van personeel te bevorderen. Als gevolg van de hiervoor door het ministerie van OCW beschikbaar gestelde middelen nemen de voorzieningen voor dit doel toe, waarmee een deel van de hogere solvabiliteit wordt verklaard. De rest van de stijging van de solvabiliteit wordt verklaard door het resultaat dat aan het eigen vermogen is toegevoegd.

De gemiddelde liquiditeit - de mogelijkheid te voldoen aan korte termijnverplichtingen - is in 2018 licht gestegen van 1,6 naar 1,7. Daarmee blijft de sector gemiddeld in staat om aan de kortlopende verplichtingen te voldoen.

Het aantal studenten is voor het derde achtereenvolgende jaar gestegen, in 2018 met 1,97%. Uitgedrukt in gewogen studenten - een weging toegepast voor voltijd- en deeltijdstudenten - bedraagt de stijging 0,82%. De rijksbijdrage per student - gewogen voor leerweg - is gestegen, van € 9.308 in 2017 tot € 9.761 in 2018. Deze extra middelen zijn aan de sector ter beschikking gesteld voor een verdere verbetering van de kwaliteit van het onderwijs. In 2018 heeft de sector iets meer onderwijzend personeel per student in kunnen zetten: gemiddeld 1 fte per 14,8 studenten, versus 1 per 15,0 in 2017. Deze trend ontwikkelt zich al vanaf 2014 positief.

Het aantal vierkante meter dat in de sector beschikbaar is voor onderwijs, is vrijwel ongewijzigd gebleven (-0,3%), terwijl het aantal vierkante meter per student is afgenomen van 9,1 naar 9,0 door de toename van het aantal studenten. Het gemiddeld aantal vierkante meters per school is door de daling van het aantal scholen als gevolg van fusies toegenomen. Het aantal vierkante meters per school is in 2016 65.767 m^2, in 2017 67.686 m^2 en in 2018 69.745 m^2. Omdat het aantal gebouwen wel licht is gestegen en een aantal scholen nieuwbouw heeft gepleegd, zijn in tegenstelling tot 2017, de huisvestingskosten per vierkante meter gestegen van € 118 in 2017 naar € 121 in 2018.

Tabel 1: Samenvatting kengetallen

Kengetal	2017	2018	Mutatie
Rentabiliteit	0,5%	2,2%	1,7 procentpunt
Percentage scholen met negatief rendement	35,5%	18,3%	-17,2 procentpunt
Solvabiliteit	61,8%	62,5%	0,7 procentpunt
Liquiditeit	1,6	1,7	0,1
Aandeel onderwijzend plus direct onderwijsondersteunend personeel in personeelslasten	83,1%	83,1%	0,0 procentpunt
Rijksbijdragen beroepsonderwijs	€ 3.876.051.170	€ 4.064.066.386	€ 188.015.216
Aantal studenten gewogen voor voltijd en deeltijd	432.478	436.013	3.535
Aantal gewogen studenten per fte onderwijzend personeel	15,0	14,8	-0,2

Bron: Benchmark MBO 2017 en 2018

Financiële kengetallen sector

Rentabiliteit: van 0,5% naar 2,2%

Solvabiliteit: van 61,8% naar 62,5%

Liquiditeit: van 1,6 naar 1,7

Scholen met tweejarig negatief resultaat: van 15 naar 5

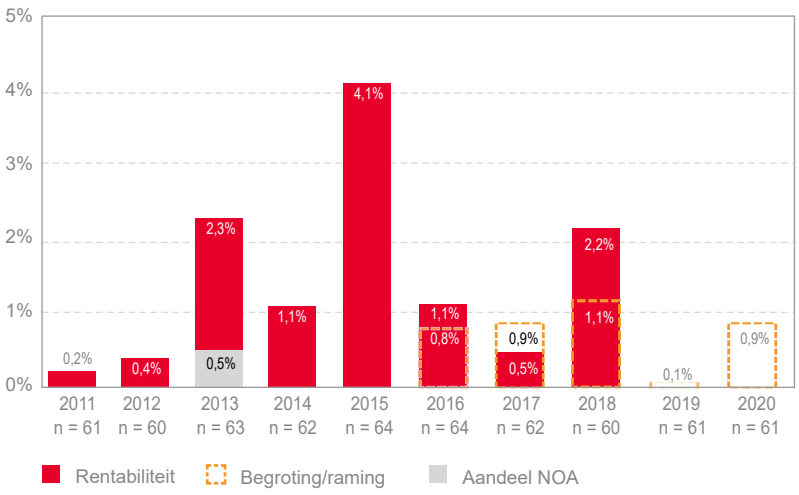
Rentabiliteit 2018 ten opzichte van 2017 gestegen

Rentabiliteit wordt in deze benchmark gedefinieerd als het resultaat ten opzichte van de totale baten. In 2018 is de gemiddelde rentabiliteit van de mbo-scholen met 1,7 procentpunt aanzienlijk gestegen tot 2,2%. De ontwikkeling van de rentabiliteit in figuur 1 toont voor de periode 2011 tot en met 2018 een wisselend beeld met een eenmalige piek in 2015, toen pas laat in het jaar bekend werd hoeveel kwaliteitsgelden beschikbaar zouden komen. In vergelijking met de begroting en de voorgaande twee jaren is de rentabiliteit in 2018 hoog.

De gerealiseerde rentabiliteit in 2018 (2,2%) is fors hoger dan de begrote rentabiliteit (1,1%). Gebruikelijk is dat mbo-scholen degelijk begroten voor het deel dat prestatieafhankelijk is, voor compensatie die verwacht wordt en met de vooruitblik naar de dalende studentenaantallen, met als gevolg dat de gerealiseerde rentabiliteit gewoonlijk hoger is. In 2018 is de gerealiseerde rentabiliteit echter het dubbele van de begroting. Dit komt doordat enkele additionele middelen pas aan het eind van 2018 zijn verstrekt. Voor 2019 en 2020 is de rentabiliteit begroot op 0,1% respectievelijk 0,9%. De scholen voorzien in 2019 een sterke daling van de rentabiliteit. In tabel 2 zijn de verschillen tussen gerealiseerde en begrote rentabiliteit weergegeven van de 58 scholen waarvan een begroting voor de benchmark beschikbaar was. In 2018 zijn vier scholen meer dan 2,5 procentpunt lager uitgekomen dan begroot. In 2017 was dit een kwart van de scholen. In figuur 2 is de rentabiliteit van alle deelnemende scholen weergegeven. In de figuur valt de hoge rentabiliteit (18,0%) rechts in de figuur op. Indien deze school buiten beschouwing wordt gelaten, varieert de rentabiliteit van -3,9% tot 12,5% (2017: tussen -11,7% en 8,7%). De verschillen tussen de scholen zijn, in tegenstelling tot 2017, afgenomen, maar nog steeds groot.

In figuur 2 is de rentabiliteit van alle deelnemende scholen weergegeven. In de figuur valt de hoge rentabiliteit (18,0%) rechts in de figuur op. Indien deze school buiten beschouwing wordt gelaten varieert de rentabiliteit van -3,9% tot 12,5% (2017: tussen -11,7% en 8,7%). De verschillen tussen de scholen zijn, in tegenstelling tot 2017, afgenomen, maar nog steeds groot.

Figuur 1: Ontwikkeling rentabiliteit 2011 – 2018 en begrote rentabiliteit 2019 en 2020

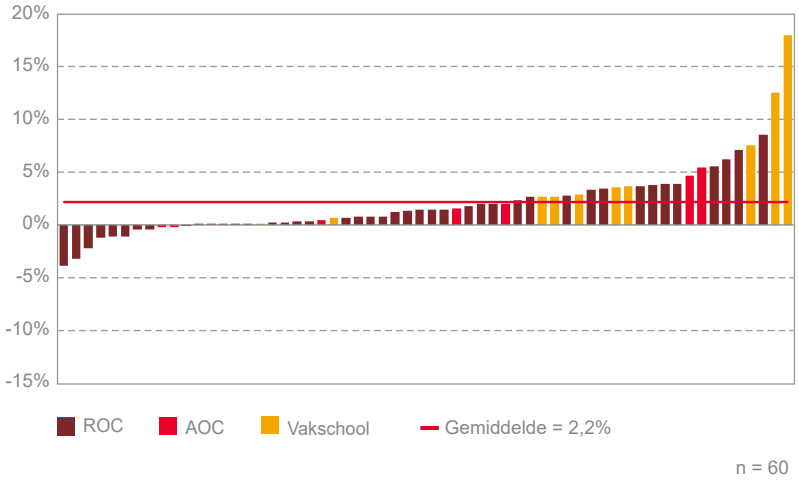
Bron: Benchmark 2011 - 2018

Tabel 2: Gerealiseerde versus begrote rentabiliteit 2018

	Aantal instellingen 2018	Percentage instellingen 2018
Meer dan 5 procentpunt hoger dan begroot	8	13,8%
2,5 tot 5 procentpunt hoger dan begroot	11	19,0%
1 tot 2,5 procentpunt hoger dan begroot	6	10,3%
0 tot 1 procentpunt hoger dan begroot	12	20,7%
0 tot 1 procentpunt lager dan begroot	10	17,2%
1 tot 2,5 procentpunt lager dan begroot	7	12,1%
2,5 tot 5 procentpunt lager dan begroot	3	5,2%
Meer dan 5 procentpunt lager dan begroot	1	1,7%
	58	**100%**

Bron: Benchmark MBO 2018

Figuur 2: Rentabiliteit per school 2018

Bron: Benchmark MBO 2018

Aantal scholen met meerjarig negatief rendement afgenomen

In 2018 heeft 18,3% van de mbo-scholen een negatief resultaat behaald. De gemiddelde rentabiliteit van de scholen die verlies lijden, is in 2018 significant verbeterd: -1,2% versus -3,7% in 2017. Hoewel een (gering) negatief resultaat niet alarmerend hoeft te zijn, voldoet 5,2% van de scholen niet aan de door de financiële instellingen gestelde rentabiliteitseis dat de gemiddelde rentabiliteit over de laatste drie jaar minimaal 0% moet zijn.

Tabel 3: Negatieve rentabiliteit 2011 – 2018

Jaar	Scholen met negatieve rentabiliteit			Totaal aantal scholen
	Aantal scholen	Gemiddelde rentabiliteit	Percentage scholen	
2018	11	-1,2%	18,3%	60
2017	22	-3,7%	35,5%	62
2016	24	-3,0%	37,5%	64
2015	7	-2,6%	10,9%	64
2014	11	-8,3%	17,7%	62
2013	12	-3,9%	19,0%	63
2012	21	-4,1%	35,0%	60
2011	22	-4,3%	36,1%	61

Bron: Benchmark MBO 2011 – 2018

Tabel 4: Meerjarig negatieve rentabiliteit 2013-2018 en meerjarig negatieve rentabiliteit 2012-2017

Jaar	Scholen met meerjarig negatieve rentabiliteit			Totaal aantal scholen
	Aantal scholen	Gemiddelde rentabiliteit	Percentage scholen	
2017 en 2018	5	-1,7%	8,3%	60
2016 t/m 2018	3	-2,4%	5,2%	58
2015 t/m 2018	0	0	0	57
2014 t/m 2018	0	0	0	57
2013 t/m 2018	0	0	0	55

Bron: Benchmark MBO 2013 – 2018

Jaar	Scholen met meerjarig negatieve rentabiliteit			Totaal aantal scholen
	Aantal scholen	Gemiddelde rentabiliteit	Percentage scholen	
2016 en 2017	15	-4,8%	24,2%	62
2015 t/m 2017	3	-6,2%	4,8%	62
2014 t/m 2017	2	-7,5%	3,2%	62
2013 t/m 2017	1	-5,2%	1,6%	62
2012 t/m 2017	1	-5,2%	1,7%	60

Bron: Benchmark MBO 2012 – 2017

Het aantal scholen met een meerjarig negatief resultaat is in 2018 van 15 naar 5 gedaald. Dit betreft vier ROC's en één AOC die twee jaar achtereen een verlieslatende exploitatie hebben getoond. Van deze vijf scholen zijn er drie die drie jaar achtereen een negatief resultaat hebben behaald. Er zijn geen vakscholen die twee jaar achtereen verlies maken. In 2018 zijn er geen scholen die meer dan drie jaar achtereen verlies hebben geleden terwijl dat er in 2017 nog twee waren.

Meer dan de helft van de scholen (32) heeft twee jaar achtereen een positief financieel resultaat behaald. 25 van deze 32 scholen hebben drie jaar achtereen een positief resultaat behaald, 24 van deze 32 gedurende vier jaar, 21 van deze 32 gedurende vijf jaar en 18 van deze 32 hebben gedurende zes opeenvolgende jaren een positief financieel resultaat behaald.

Het totale resultaat van de sector bedraagt in 2018 € 89.816.200. Dit is het saldo van een positief en een negatief resultaat, zie tabel 6. In 2017 was het totale resultaat met € 5.379.300, aanzienlijk lager. Het beeld blijft dat het totale resultaat van de sector over de jaren heen een significant wisselend beeld vertoont.

Tabel 5: Meerjarig positieve rentabiliteit 2013-2018

Jaar	Scholen met meerjarig positieve rentabiliteit			Totaal aantal scholen
	Aantal scholen	Gemiddelde rentabiliteit	Percentage scholen	
2017 en 2018	32	3,9%	53,3%	60
2016 t/m 2018	25	3,7%	43,1%	58
2015 t/m 2018	24	3,6%	42,1%	57
2014 t/m 2018	21	3,6%	36,8%	57
2013 t/m 2018	18	3,6%	32,7%	55

Bron: Benchmark MBO 2013 – 2018

Tabel 6: Opbouw resultaat 2018

Resultaat	2018	Totaal aantal scholen
Totale resultaat	€ 89.816.200	60
Resultaat positief	€ 100.198.700	49
Resultaat negatief	€ 10.382.500	11

Bron: Benchmark MBO 2018

Tabel 7: Omvang sectorresultaat 2011 – 2018

Jaar	Totale omvang resultaat (in miljoenen euro's)	Totaal aantal scholen
2018	€ 89,8	60
2017	€ 5,4	62
2016	€ 77,8	64
2015	€ 178,4	64
2014	€ 27,3	62
2013	€ 96,2	63
2012	€ 6,8	60
2011	€ -37,7	61

Bron: Benchmark MBO 2011 – 2018

Solvabiliteit verder toegenomen

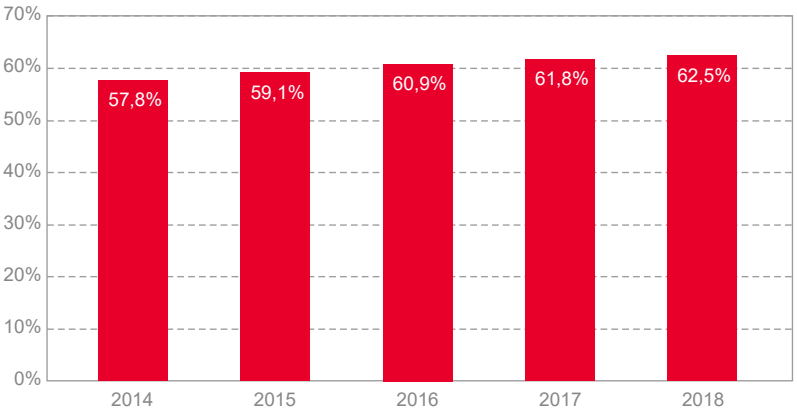
De solvabiliteit wordt in deze benchmark gedefinieerd als het eigen vermogen verhoogd met de voorzieningen als percentage van het totale vermogen (ook wel solvabiliteit II genoemd). Het gaat hierbij om de gemiddelde solvabiliteit van de scholen (ongewogen) en niet de cumulatieve solvabiliteit van de gehele sector. De voorgaande jaren is in de sectorrapportage de solvabiliteit I opgenomen, gedefinieerd als het eigen vermogen exclusief voorzieningen als percentage van het totale vermogen. Vanaf 2018 is de solvabiliteit II als standaard van deze benchmark gekozen, gelijk aan de gehanteerde standaard van het ministerie van OCW. De solvabiliteit I, zoals in 2017 is gerapporteerd, betreft in 2018 55,5%. Het verschil tussen solvabiliteit I en II betreft de voorzieningen en die bedragen 7,0%. Mbo-scholen zijn door het ministerie van OCW gefaciliteerd om duurzame inzetbaarheid van personeel te bevorderen. Als gevolg van de hiervoor door het ministerie van OCW beschikbaar gestelde middelen nemen de voorzieningen voor dit doel toe, waarmee een deel van de hogere solvabiliteit wordt verklaard. De rest van de stijging van de solvabiliteit in 2018 wordt verklaard door het financiële resultaat dat aan het eigen vermogen is toegevoegd.

In 2018 bedraagt de solvabiliteit 62,5%. De toename van de solvabiliteit ten opzichte van voorgaand jaar is veroorzaakt doordat het eigen vermogen en de voorzieningen meer zijn toegenomen dan het totale vermogen.

De spreiding in de solvabiliteit per school is in 2018 verder toegenomen en varieert van 18,8% tot 94,4%. Er zijn sinds 2016 geen scholen meer met een negatieve solvabiliteit. Slechts één school heeft een solvabiliteit van minder dan 30%.

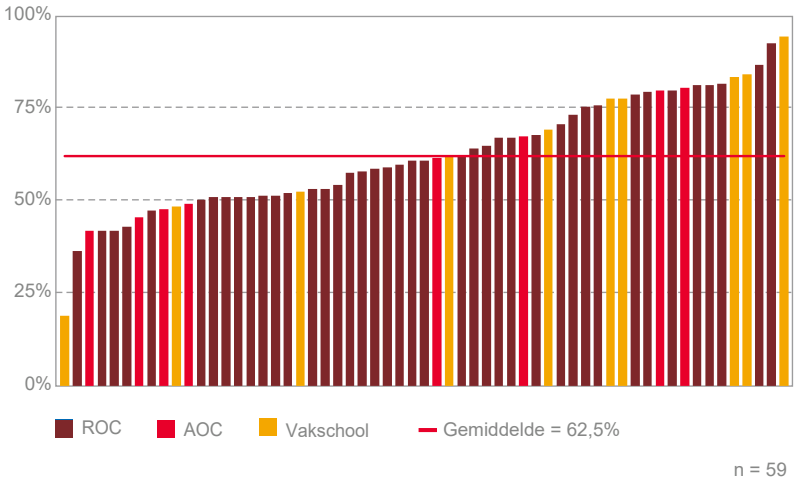
In de benchmarkrapporten van 2016 en van 2017 is benoemd dat de sector zich ervan bewust is dat de solvabiliteit van de mbo-scholen goed is. De scholen met een hoge solvabiliteit staan de komende jaren voor de opgave om het eigen vermogen in te zetten voor het verder verhogen van de kwaliteit van het onderwijs. Complicerende factor hierbij is dat scholen, die de solvabiliteit zouden willen verlagen door het creëren van een meerjarige negatieve rentabiliteit, worden geconfronteerd met een toezichtskader dat een negatieve rentabiliteit als een signaal van risicovol financieel beleid

Figuur 3: Ontwikkeling solvabiliteit 2014 – 2018

Bron: Benchmark MBO 2014 - 2018

Figuur 4: Solvabiliteit per mbo-school 2018

n = 59

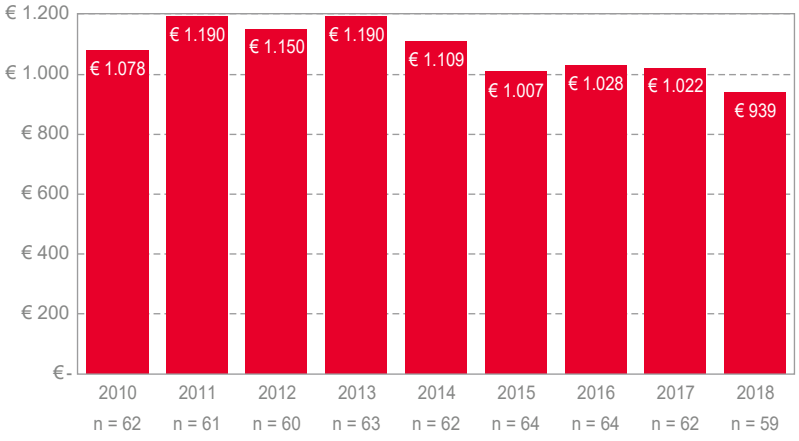
Bron: Benchmark MBO 2018

beschouwt. Het investeren in nieuwe gebouwen kan bijdragen aan de verbetering van de kwaliteit van het onderwijs. Alleen indien hiervoor externe financiering wordt aangetrokken draagt dit tevens bij aan de verlaging van de solvabiliteit. In 2018 heeft de uitbreiding van het aantal gebouwen niet geresulteerd in een verlaging van de solvabiliteit. Dit betekent dat de aanschaf van gebouwen uit eigen middelen heeft plaatsgevonden of dat scholen de nieuwe panden zijn gaan huren. Omdat de solvabiliteit in de afgelopen jaren verder is toegenomen, is het noodzakelijk om als school beleid te ontwikkelen om gericht te investeren in de verhoging van de kwaliteit van het onderwijs en daarmee het verder oplopen van de solvabiliteit te mitigeren.

Het totale bedrag aan langlopend vreemd vermogen bij de mbo-scholen is in 2018 van € 1.022 miljoen gedaald naar € 939 miljoen.

Er bestaan grote verschillen in de gemiddelde solvabiliteit van de ROC's en de AOC's enerzijds en de vakscholen anderzijds. De vakscholen hebben met gemiddeld 66,8% de hoogste solvabiliteit, waar de ROC's en AOC's respectievelijk een gemiddelde solvabiliteit van 61,6% en 61,4% hebben. De solvabiliteit van de AOC's is in 2018 gedaald. De solvabiliteit van de ROC's en de vakscholen is in 2018 verder gestegen.

Figuur 5: Ontwikkeling langlopend vreemd vermogen 2010 – 2018 in miljoenen euro's

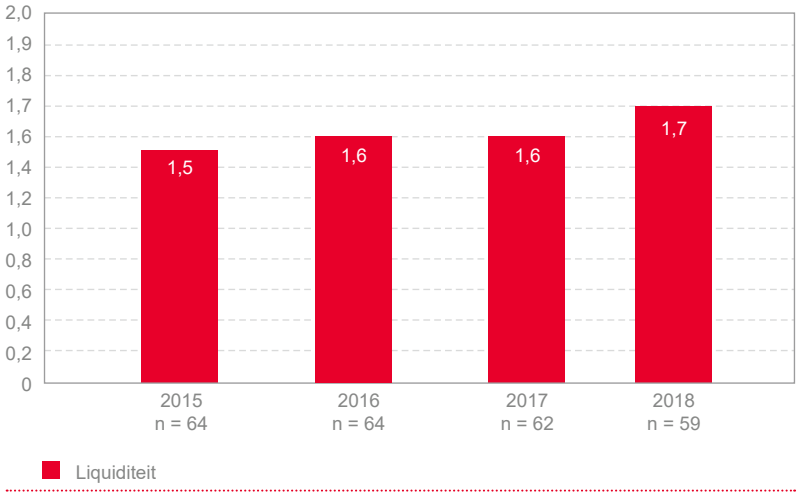
Bron: Benchmark MBO 2010 – 2018

Liquiditeit licht verbeterd

In 2018 bedraagt de liquiditeit van de mbo-scholen 1,7 ten opzichte van 1,6 in 2017. De liquiditeit zegt iets over de mate waarin de mbo-scholen aan hun financiële verplichtingen op korte termijn kunnen voldoen (vlottende activa gedeeld door kortlopende schulden).

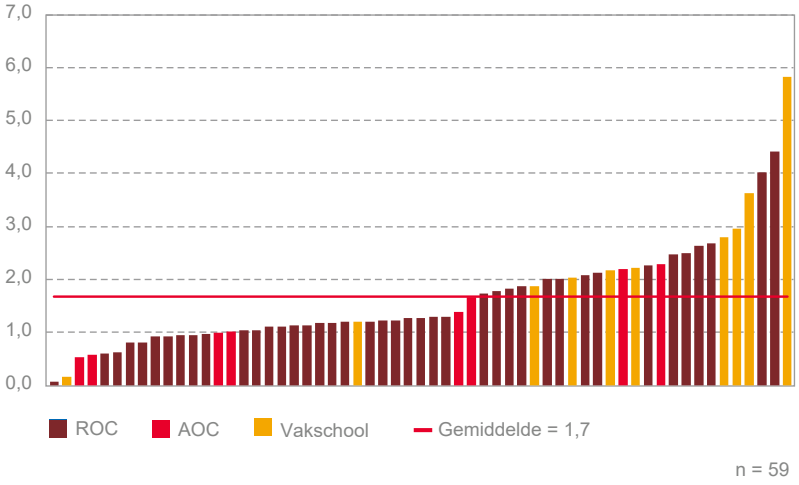
De liquiditeit varieert van 0,1 tot 5,8 en heeft daarmee een ruimere bandbreedte dan vorig jaar. Een liquiditeit van minder dan 1 is op zich hanteerbaar als de school scherp stuurt op de liquide middelen, een goede solvabiliteit heeft en de exploitatie op orde heeft.

Figuur 6: Ontwikkeling liquiditeit 2015 – 2018

Bron: Benchmark MBO 2015 – 2018

Figuur 7: Liquiditeit per mbo-school 2018

Bron: Benchmark MBO 2018

Nadere analyse financiële kengetallen

Positief beeld op sectorniveau: in 2018 zijn er geen scholen meer waarvan zowel de rentabiliteit als de liquiditeit buiten de signaleringsgrenzen van het ministerie van OCW vallen

Rentabiliteit voor alle typen scholen in 2018 positief waar de gemiddelde rentabiliteit van de AOC's afgelopen twee jaar nog negatief was

Combinatie van financiële kengetallen toont positief financieel beeld van de sector

Voor een goed inzicht in de financiële duurzaamheid van de sector worden in deze benchmark niet alleen de afzonderlijke financiële kengetallen weergegeven, maar ook de combinatie daarvan. In figuur 8 zijn rentabiliteit en de liquiditeit gecombineerd weergegeven: de rentabiliteit op de y-as en de liquiditeit op de x-as. Elk symbool stelt een school voor, gedifferentieerd naar grootteklasse.

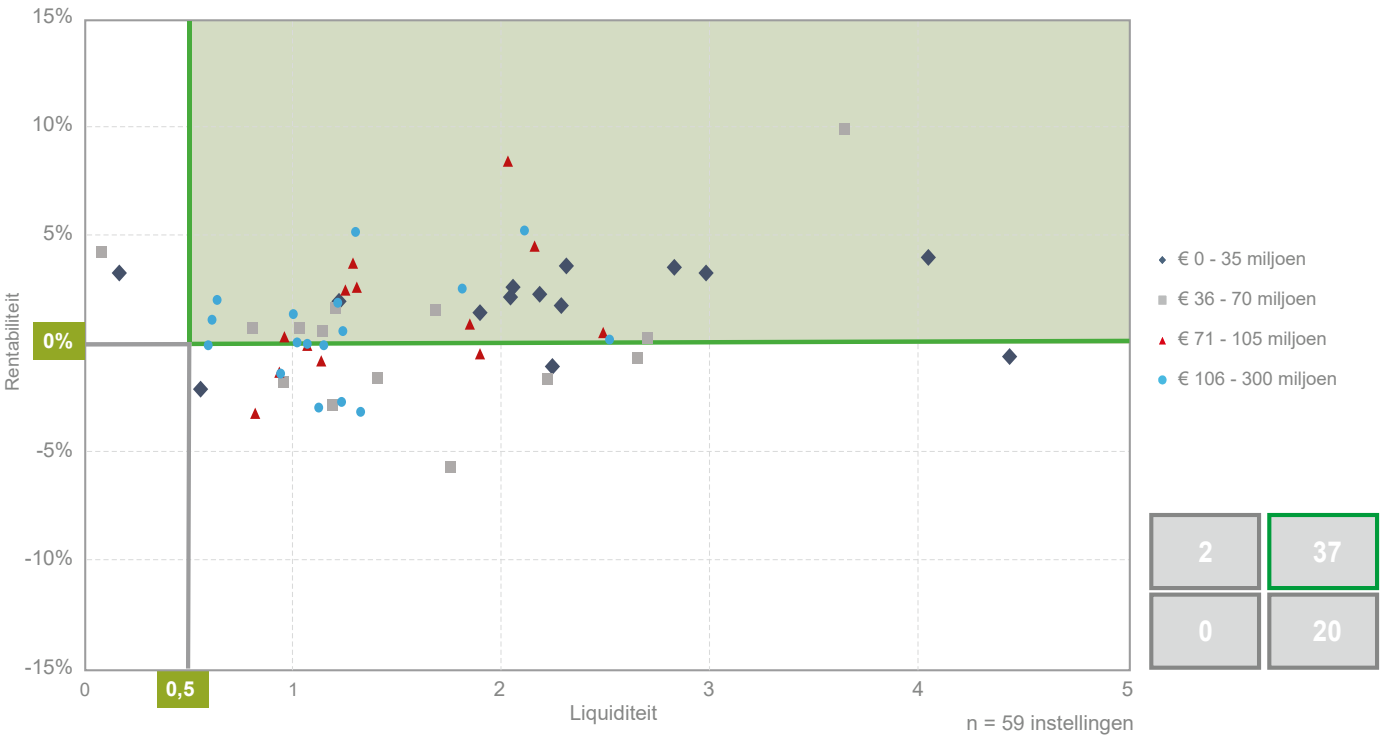
Net als in vorige jaren zijn in de figuur de signaleringsgrenzen ingetekend die het ministerie van OCW voor de financiële kengetallen hanteert:

- een rentabiliteit van minimaal 0% gemiddeld over de afgelopen drie jaar (de periode van drie jaar borgt dat incidentele schommelingen het beeld niet te zeer beïnvloeden);
- een liquiditeit van minimaal 0,5.

De scholen boven de horizontale grenslijn in de figuur hebben over drie jaren bezien een positieve rentabiliteit. De scholen rechts van de verticale grenslijn hebben een liquiditeit van meer dan 0,5.

Op basis van de combinatie van deze kengetallen kan worden vastgesteld dat de scholen in het kwadrant rechtsboven vanuit de perspectieven rentabiliteit en liquiditeit op basis van de signaleringsgrenzen van OCW, zeker gezien de hoge solvabiliteit, financieel gezond kunnen worden genoemd. In het groene kwadrant bevinden zich 37 scholen. In 2017 waren dit 41 scholen en in 2016 waren 53 scholen in dit kwadrant opgenomen. Zoals eerder aangegeven, kan een negatieve rentabiliteit bewust beleid zijn, bijvoorbeeld om de solvabiliteit af te toppen door extra middelen in te zetten ten behoeve van het verder verhogen van de kwaliteit van het onderwijs. Uit figuur 8 blijkt verder dat er geen scholen zijn die zowel qua rentabiliteit als qua liquiditeit onder de signaleringsgrenzen vallen. In 2017 waren er drie scholen die in dit kwadrant vielen. De algemene financiële situatie van de sector is hiermee verbeterd.

Figuur 8: Financiële positionering mbo-scholen 2018 met signaleringsgrenzen OCW

Bron: Benchmark MBO 2018

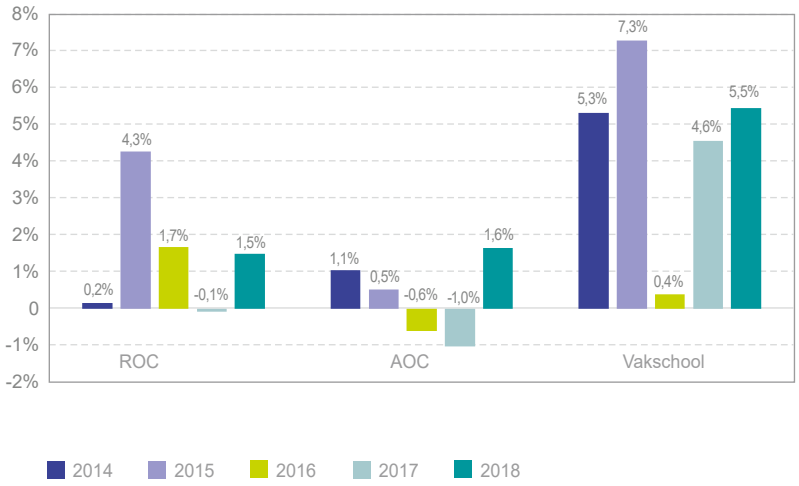
Kengetallen naar type school: rentabiliteit alle typen scholen positief

De rentabiliteit van alle typen scholen is in 2018 gestegen en positief. In 2017 was de gemiddelde rentabiliteit van de ROC's en de AOC's nog negatief. Uit figuur 9 blijkt dat de gemiddelde rentabiliteit van 2,2% over 2018 voor een groot gedeelte aan de vakscholen te danken is. De vakscholen realiseren een gemiddelde rentabiliteit van 5,5%, waarbij de ROC's en AOC's met respectievelijk 1,5% en 1,6% achterblijven.

De solvabiliteit van de drie schooltypen kent geen significante onderlinge verschillen in hoogte maar de trend is wel verschillend. De gemiddelde solvabiliteit van de ROC's bedraagt 61,6%, die van de AOC's 61,4% en die van de vakscholen 66,8%. Bij de ROC's en de vakscholen is sprake van een stijging van de gemiddelde solvabiliteit ten opzichte van 2017, in tegenstelling tot de AOC's, waar de gemiddelde solvabiliteit ten opzichte van 2017 in 2018 is gedaald van 62,9% naar 61,4%.

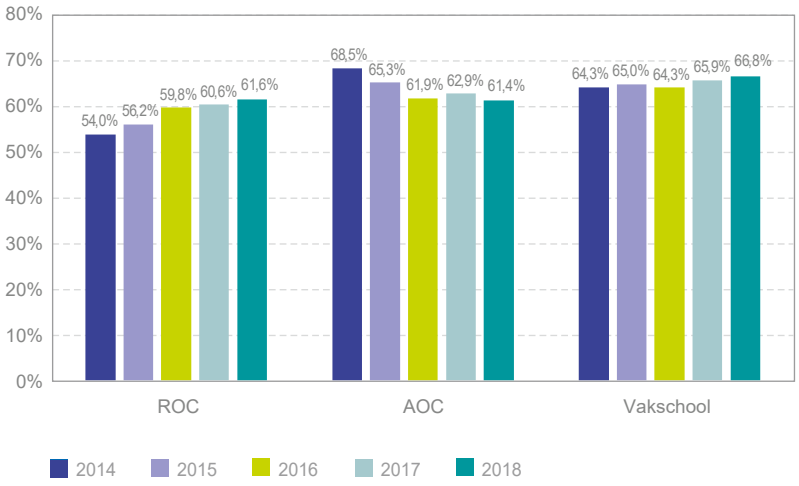
De gemiddelde liquiditeit van de ROC's en de AOC's is gestabiliseerd op 1,5. De liquiditeit van de vakscholen is in 2018 verder gestegen van 2,2 naar 2,5.

Figuur 9: Rentabiliteit 2014 – 2018 per type school

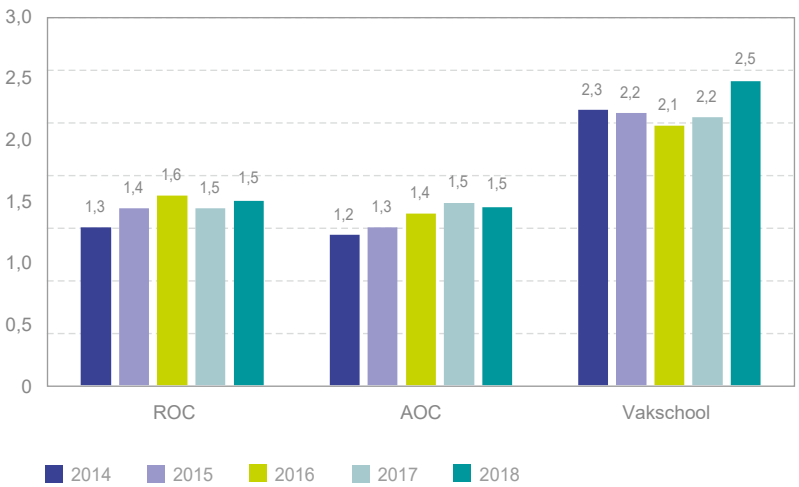
Bron: Benchmark MBO 2014 – 2018

Figuur 10: Solvabiliteit ROC's, AOC's en vakscholen 2014 – 2018

Bron: Benchmark MBO 2014 – 2018

Figuur 11: Liquiditeit ROC's, AOC's en vakscholen 2014 – 2018

Bron: Benchmark MBO 2014 – 2018

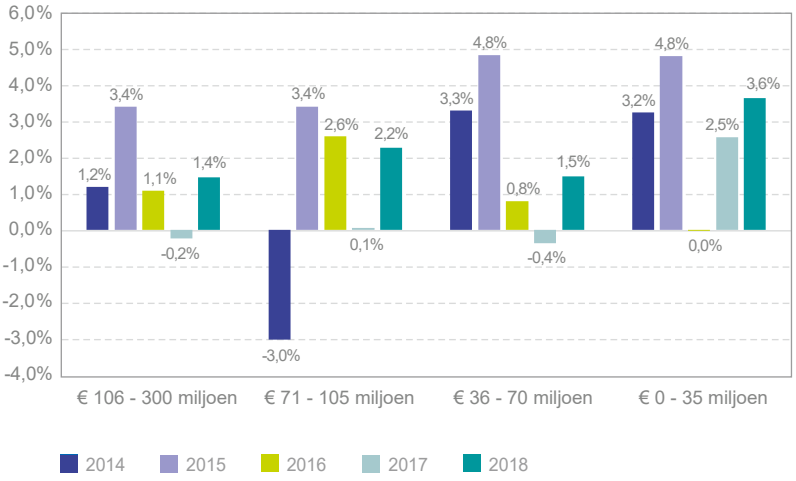
Financiële kengetallen naar grootteklasse van de scholen

Uit figuur 12 blijkt dat de rentabiliteit voor alle schoolgroottes in 2018 is gestegen. In 2017 kenden alle schoolgroottes, met uitzondering van de kleine scholen met een omzet van maximaal € 35 miljoen, een daling van de rentabiliteit. In 2018 is de rentabiliteitsstijging het grootst in de categorie scholen met een omvang van tussen de € 71 en € 105 miljoen: van 0,1% in 2017 naar 2,2% in 2017. Opvallend is dat voor deze klasse de rentabiliteitsdaling in 2017 juist het grootst was.

De solvabiliteit van de grootste scholen met een omzet tussen de € 106 en € 300 miljoen stijgt in 2018 het meest, in tegenstelling tot 2017, waar de solvabiliteit van de grootste scholen iets achter bleef bij de solvabiliteit van kleinere scholen. Verder blijkt dat de solvabiliteit van drie van de vier schoolgroottes (beperkt) is gestegen, terwijl de solvabiliteit van de scholen met een omzet tussen de € 71 en € 105 miljoen gelijk blijft. Bij alle schoolgroottes is de gemiddelde solvabiliteit op orde.

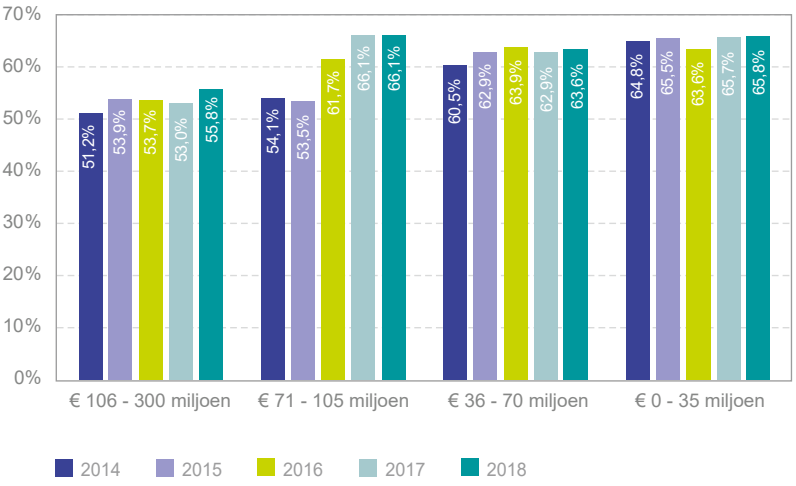
De verschillen in liquiditeit per grootteklasse zijn in 2018 gelijk gebleven. Opmerkelijk is dat de liquiditeit van zowel de kleinste scholen (met een omvang van kleiner dan € 35 miljoen) als de grootste scholen (met een omvang tussen de € 106 en € 300 miljoen) is gestegen. De liquiditeit van de scholen met een omzet van tussen de € 36 en € 70 miljoen en tussen de € 71 en € 105 miljoen is gelijk gebleven. De liquiditeit neemt af naarmate de omvang toeneemt. Bij de kleinste scholen bedraagt de liquiditeit gemiddeld 2,5 en bij de grootste gemiddeld 1,2. Voor alle grootteklassen geldt dat de gemiddelde liquiditeit voldoende is om aan de kortlopende verplichtingen te kunnen voldoen.

Figuur 12: Rentabiliteit per grootteklasse 2014 – 2018

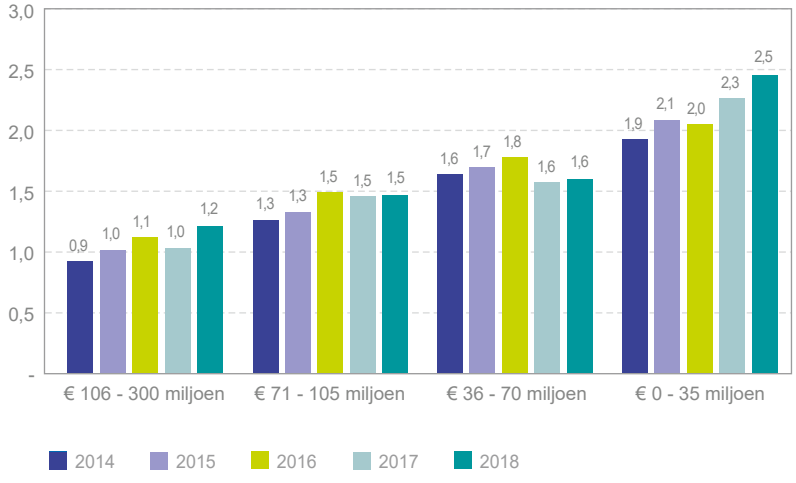
Bron: Benchmark MBO 2014 – 2018

Figuur 13: Solvabiliteit per grootteklasse 2014 – 2018

Bron: Benchmark MBO 2014 – 2018

Figuur 14: Liquiditeit per grootteklasse 2014 – 2018

Bron: Benchmark MBO 2014 – 2018

Kosten en baten

Aantal ongewogen studenten als basis voor bekostiging verder gestegen (1,97%)

Totale baten stijgen met 3,8%

Meer personeel per student ingezet: 1 fte per 14,8 studenten, in 2017 1 per 15,0

Huisvestingskosten per m^2 gestegen: van € 118 naar € 121

Aantal studenten verder gestegen

Het aantal ongewogen studenten is net als vorig jaar gestegen, en wel met 1,97%. In 2017 bedroeg de stijging 2,35%. De stijging komt in 2018 geheel voor rekening van de BBL, de beroepsbegeleidende leerweg. Er zijn geen studenten meer die een BOL-deeltijd volgen. Het aantal studenten in de BOL-voltijd is gedaald met 0,67%. Uit een nadere analyse van de ontwikkeling van de studentenaantallen per school is gebleken dat op 38 van de 63 scholen het aantal studenten in de periode van 1 oktober 2017 tot 1 oktober 2018 is gestegen en het aantal studenten op de overige 25 scholen in diezelfde periode is gedaald.

Het aantal gewogen studenten, dat is het aantal dat de basis vormt voor bekostiging, is in 2018 eveneens licht gestegen: met 0,82%. In 2017 bedroeg de stijging 1,5%. In de weging tellen BOL-studenten voor 1,0 mee en BBL-studenten voor 0,5.

Tabel 8: Ontwikkeling aantal studenten (absoluut) 2011 – 2018

	Aantal studenten								Mutatie 1-10-2018 t.o.v. 1-10-2017	
	Per 1-10-2011	Per 1-10-2012	Per 1-10-2013	Per 1-10-2014	Per 1-10-2015	Per 1-10-2016	Per 1-10-2017	Per 1-10-2018	Aantal	Percentage
BBL	159.239	147.402	125.439	102.661	95.642	99.738	108.580	120.734	12.154	11,19%
BOL deeltijd	7.915	5.276	3.004	941	187	22	3	0	-3	-100%
BOL voltijd	348.395	353.386	366.772	376.255	375.726	375.926	378.186	375.646	-2.540	-0,67%
Totaal	**515.549**	**506.067**	**495.215**	**479.857**	**471.555**	**475.686**	**486.769**	**496.380**	**9.611**	**1,97%**

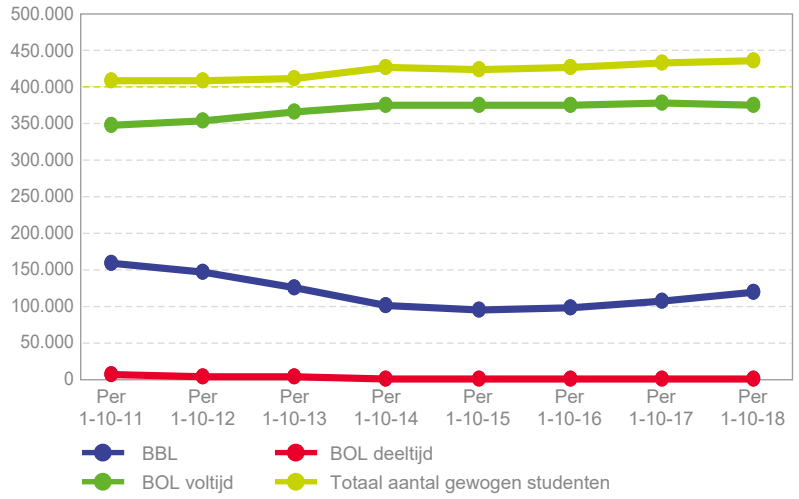
Bron: Benchmark MBO 2011 – 2018

Tabel 9: Ontwikkeling gewogen aantal studenten 2011 – 2018

	Aantal gewogen studenten								Mutatie 1-10-2017 t.o.v. 1-10-2016	
	Per 1-10-2011	Per 1-10-2012	Per 1-10-2013	Per 1-10-2014	Per 1-10-2015	Per 1-10-2016	Per 1-10-2017	Per 1-10-2018	Aantal	Percentage
Totaal	408.708	408.428	413.090	428.056	423.641	426.793	432.478	436.013	3.535	0,82%

Bron: Benchmark MBO 2011 – 2018

Figuur 15: Ontwikkeling aantal studenten per leerweg absoluut en totaal gewogen 2011 – 2018

Bron: Benchmark MBO 2011 – 2018

Totale baten gestegen, kosten cao- en pensioenverplichtingen gestegen

In 2018 is de totale rijksbijdrage voor het beroepsonderwijs met 4,9% aanzienlijk gestegen. De rijksbijdrage voor het voortgezet onderwijs (voor de mbo-scholen die ook voortgezet onderwijs bieden) daalde met 1,1% en de overige baten daalden met 0,7%. Per saldo betekent dit een stijging van de totale baten met 3,8%.

De rijksbijdrage per student (gewogen naar voltijd en deeltijd) is gestegen met 4,9% van € 9.308 in 2017 naar € 9.761 in 2018. De stijging van de rijksbijdrage komt vooral uit het beroepsonderwijs. De bijdrage per gewogen student verschilt per school, onder meer afhankelijk van het type school, de aangeboden opleidingen en de historische ontwikkeling van het aantal studenten. De rijksbijdrage per gewogen student varieert in 2018 per school van € 8.272 tot € 12.988.

De rijksbijdrage per fte is na een daling in 2016 gestegen van € 95.582 in 2017 naar € 98.862 in 2018. Dat is een stijging van 3,4% in 2018. In 2018 is zowel de rijksbijdrage als het aantal fte gestegen. Aangezien de stijging van de rijksbijdrage groter is dan de stijging van het aantal fte is de rijksbijdrage per fte in 2018 per saldo gestegen ten opzichte van 2017.

De rijksbijdrage per fte is voor vakscholen hoger dan voor ROC's en AOC's: respectievelijk € 108.574, € 96.865 en € 97.165.

Tabel 10: Ontwikkelingen rijksbijdragen 2017 – 2018 gebaseerd op 60 scholen, in miljoenen euro's

	Rijksbijdrage		Mutatie 2018 ten opzichte van 2017	
Baten	**2017**	**2018**	**€**	**%**
Rijksbijdragen beroepsonderwijs	€ 3.876,05	€ 4.064,07	€ 188,02	4,9%
Rijksbijdragen voortgezet onderwijs	€ 522,10	€ 516,32	-€ 5,78	-1,1%
Overige baten	€ 511,72	€ 515,42	€ 3,7	-0,7%
Totale baten	**€ 4.909,87**	**€ 5.095,81**	**€ 185,94**	**3,8%**

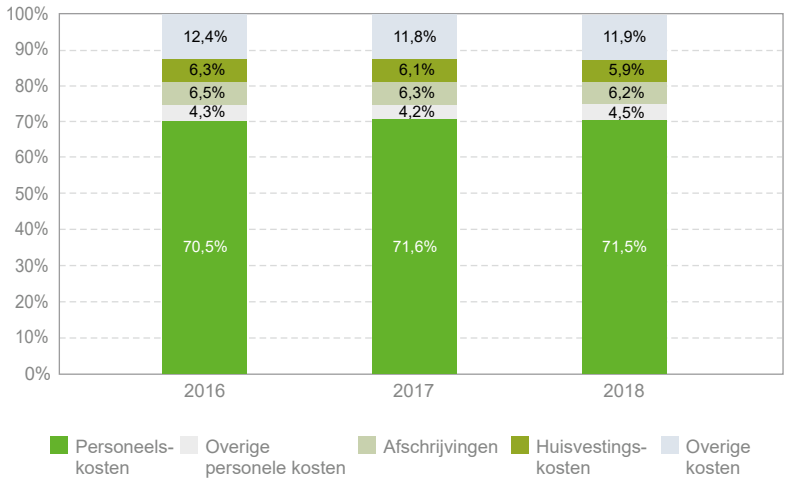
Bron: Benchmark MBO 2017 – 2018

De sector heeft in 2018 nagenoeg hetzelfde percentage van de totale baten ingezet voor personeel. Het aandeel personeelskosten is met 71,5% iets gedaald (0,1 procentpunt) na een stijging in de afgelopen drie jaar. Ook is het aandeel gedaald dat aan huisvestingskosten is besteed. Het aandeel van de overige personele kosten is in 2018 licht gestegen.

De scholen hebben in 2018 geïnvesteerd in de gebouwen en terreinen. Dit blijkt uit de toename van de gemiddelde boekwaarde van de gebouwen en terreinen per school in 2018 (€ 49.447.829) ten opzichte van 2017 (€ 46.914.369). Deze stijging van 5,4% wordt voor 3,4% veroorzaakt doordat twee scholen zijn gefuseerd. Door de fusie zijn er in 2018 nog 60 scholen binnen de sector. Door de toename van het aantal gebouwen bedraagt de stijging van de gemiddelde boekwaarde (gecorrigeerd voor de fusies) per school 2,0%. Omdat het totaal aantal vierkante meters met 0,3% is afgenomen, betekent dit dat de nieuw in gebruik genomen gebouwen minder vierkante meters hebben dan de afgestoten gebouwen.

De gemiddelde WOZ-waarde van de gebouwen per school is eveneens toegenomen. Gecorrigeerd voor de fusies stijgt de gemiddelde WOZ-waarde met 0,3%.

Figuur 16: Ontwikkeling kostenstructuur 2016 – 2018

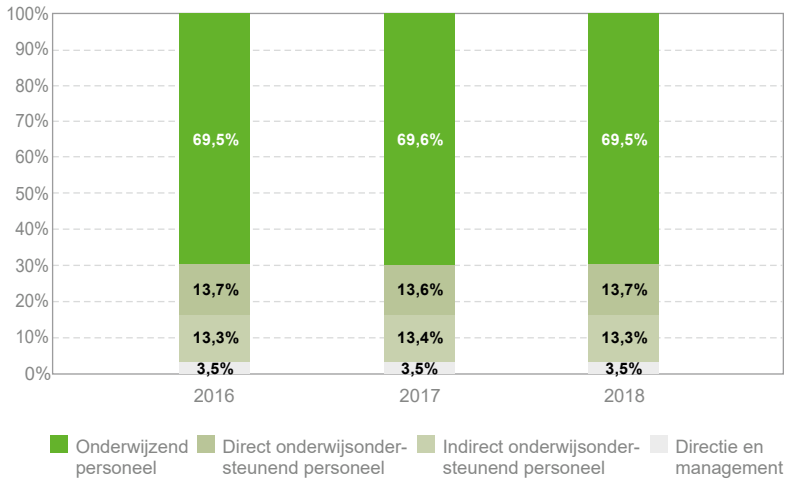
Bron: Benchmark MBO 2016 – 2018

Aandeel kosten onderwijspersoneel nagenoeg gelijk gebleven

De opbouw van de personeelskosten is in de afgelopen drie jaar niet echt veranderd. Het aandeel kosten van onderwijzend personeel is in 2018 ten opzichte van 2017 met 0,1% gedaald, het aandeel direct onderwijsondersteunend personeel is met eenzelfde percentage gestegen. Het aandeel kosten voor indirect onderwijsondersteunend personeel is met 0,1% gedaald en het aandeel kosten voor directie en management is gelijk gebleven.

In absolute zin is de formatie onderwijzend en direct onderwijsondersteunend personeel met 532 fte (1,6%) toegenomen, en de formatie indirect onderwijsondersteunend personeel en directie/management met 44 (0,6%) afgenomen. Eenzelfde beeld was zichtbaar in 2017. Per saldo is de personeelsformatie in 2018 met 1,2% toegenomen.

Figuur 17: Ontwikkeling opbouw personeelslasten 2016 – 2018

Bron: Benchmark MBO 2016 – 2018

Tabel 11: Ontwikkeling formatie 2017 – 2018

	Formatie		Mutatie 2018 ten opzichte van 2017	
Functiegroepen	**2017**	**2018**	**Aantal**	**%**
Onderwijzend en direct onderwijsondersteunend personeel	33.983	34.515	532	1,6%
Indirect onderwijsondersteunend personeel en directie / management	7.189	7.145	(44)	-0,6%
Totaal	**41.172**	**41.660**	**488**	**1,2%**

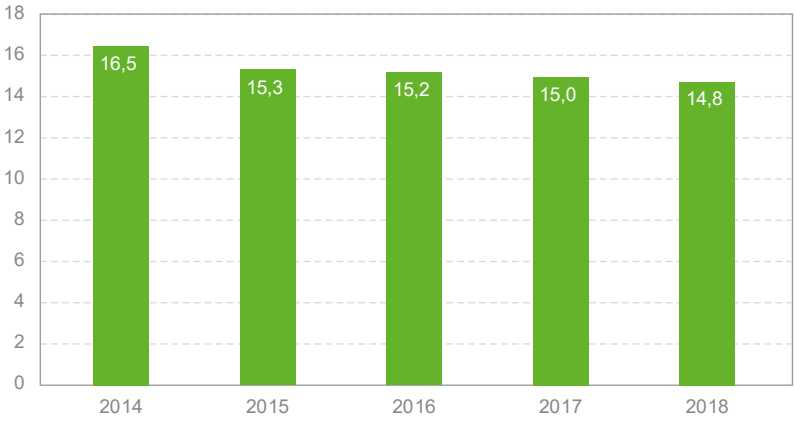
Bron: Benchmark MBO 2017 – 2018

Aantal studenten per fte onderwijzend personeel ook dit jaar gedaald

Aantal studenten per fte onderwijzend personeel ook in 2018 gedaald. Of anders gezegd: de sector heeft ook in 2018 meer onderwijzend personeel per student ingezet. Het is het vierde jaar achtereen dat dit is gelukt, en dat ondanks de toename van het aantal studenten in 2016, 2017 en 2018. In 2018 wordt gemiddeld 1 fte per 14,8 studenten ingezet, in 2017 1 fte per 15,0 studenten. De genoemde aantallen studenten zijn gewogen voor de leerweg van de student.

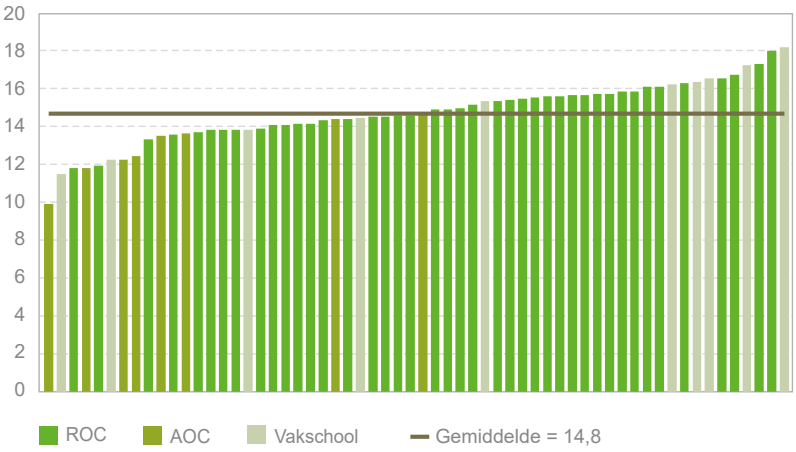
Het aantal studenten per fte varieert per school: de spreiding varieert van 9,9 tot 18,3. De AOC's zetten gemiddeld het meeste personeel in: 1 fte per 13,0 studenten. De ROC's nemen een middenpositie in met 1 fte per 15,0 studenten, en de vakscholen zetten 1 fte per 15,3 studenten in. De trend dat het aantal studenten per fte daalt, is in alle drie de schooltypen zichtbaar, en ook in alle grootteklassen. De grootste daling is zichtbaar binnen de kleinste instellingen (met een omzet tot € 35 miljoen). Op sectorniveau daalt het gemiddeld aantal studenten per fte nu voor het vijfde achtereenvolgende jaar.

Figuur 18: Aantal gewogen studenten per fte onderwijzend personeel 2014 - 2018

Bron: Benchmark MBO 2014 - 2018

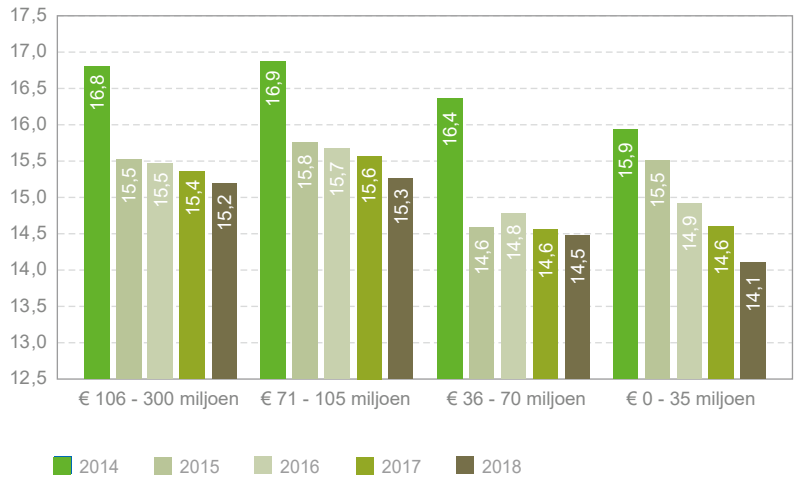
Figuur 19a: Spreiding aantal gewogen studenten per fte onderwijzend personeel 2018

n = 60

Bron: Benchmark MBO 2018

Figuur 19b: Aantal gewogen studenten per fte onderwijzend personeel per schoolgrootte 2014 - 2018

Bron: Benchmark MBO 2014 - 2018

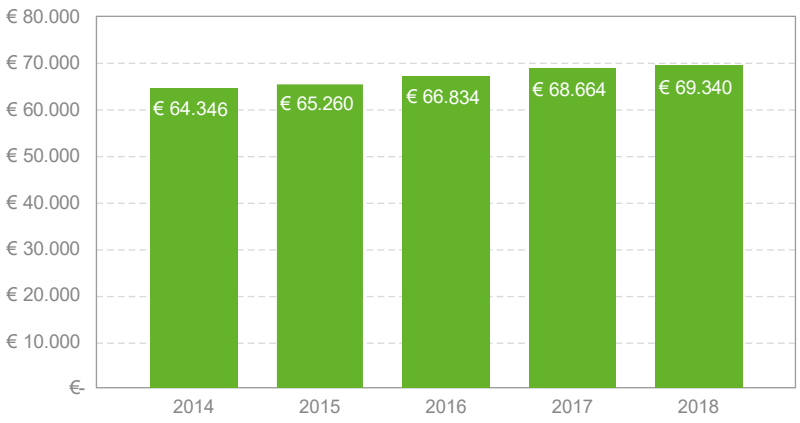
Salariskosten per fte in loondienst met 1,0% gestegen

De salariskosten per fte in loondienst zijn in 2018 met 1,0% gestegen tot € 69.340 (in 2017 bedroeg de stijging 2,7%). Aan deze stijging liggen de cao-loonontwikkeling en de stijging van de pensioenpremie ten grondslag. De salariskosten per fte variëren per school van € 63.035 tot € 75.446. De spreiding is ten opzichte van vorig jaar significant afgenomen.

De salariskosten per fte zijn na een stijging in de afgelopen vier jaar, in 2018 bij de AOC's gedaald naar € 69.080. De salariskosten per fte bij de vakscholen zijn in 2018 het meest gestegen en zijn met gemiddeld € 71.603 het hoogst binnen de sector. De salariskosten per fte zijn ook bij de ROC's toegenomen en bedragen gemiddeld € 68.846.

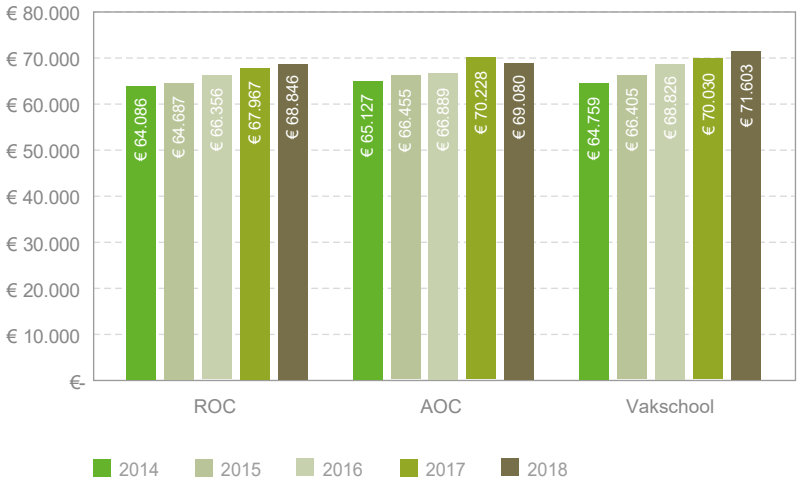
Een vergelijking tussen de grootteklassen leert dat de salariskosten bij de kleinste scholen het hoogste zijn. De verschillen nemen echter af. De salariskosten zijn in alle grootteklassen gestegen. De stijging is het grootst bij de kleinste scholen met een omzet tot € 35 miljoen en de grootste scholen met een omzet tussen de € 106 en € 300 miljoen.

Figuur 20: Ontwikkelingen salariskosten per fte in loondienst 2014 – 2018

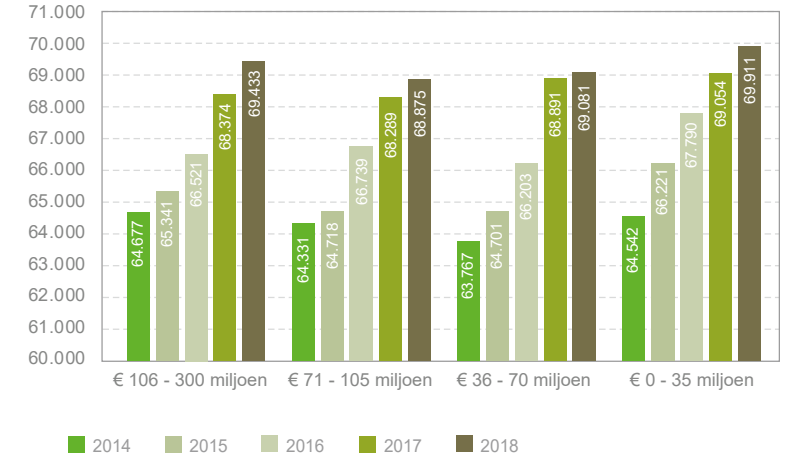
Bron: Benchmark MBO 2014 – 2018

Figuur 21: Salariskosten per fte in loondienst per type school 2014 – 2018

Bron: Benchmark MBO 2014 – 2018

Figuur 22: Salariskosten per fte in loondienst per grootteklasse 2014 – 2018

Bron: Benchmark MBO 2014 – 2018

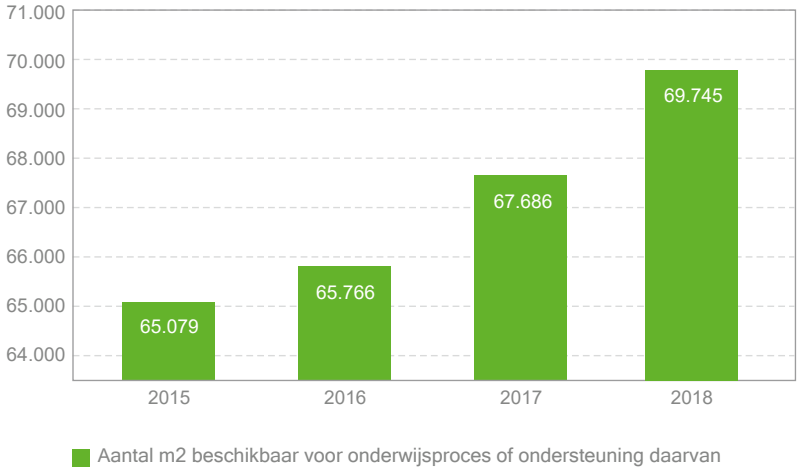
Aantal m² in de sector is iets afgenomen, huisvestingskosten per m² stijgen

Het totaal aantal vierkante meters dat de mbo-scholen beschikbaar hebben voor het onderwijsproces of de ondersteuning daarvan is in 2018 iets afgenomen. Doordat het aantal scholen als gevolg van twee fusies is afgenomen, is het gemiddeld aantal vierkante meters per school toegenomen van 67.686 tot 69.745, een stijging van 2,9%.

Aangezien het totaal aantal vierkante meters iets is gedaald en het aantal gewogen studenten iets is gestegen, is het aantal vierkante meters per gewogen student met 9,0 in 2018 per saldo iets lager dan in 2017 (9,1). De spreiding is fors: van 5,6 tot 23,7 vierkante meter per gewogen student. Evenals in voorgaande jaren is het aantal vierkante meters per gewogen student bij de ROC's significant lager dan bij de AOC's en vakscholen: respectievelijk 8,0, 11,0 en 11,5. Grotere scholen hebben minder vierkante meters (7,5) per gewogen student dan kleinere scholen (9,3). Het aantal vierkante meters per gewogen student voor kleinere scholen blijft stabiel, maar het aantal vierkante meters per gewogen student voor grotere scholen daalt sinds 2015.

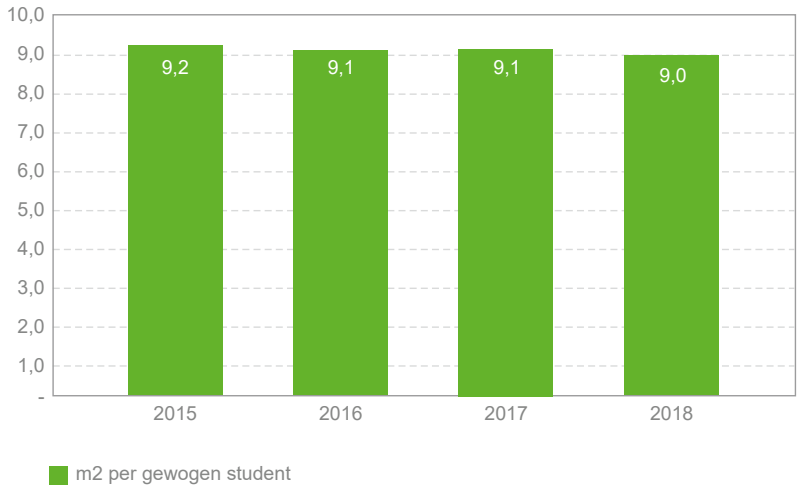
De kosten per vierkante meter zijn na een daling in de afgelopen drie jaar in 2018 gestegen en bedragen € 121, versus € 118 in 2017, € 122 in 2016 en € 125 in 2015. De analyse van de opbouw van de huisvestingskosten toont dat de onderverdeling van de kosten in 2018 stabiel is gebleven.

Figuur 23: Gemiddeld aantal vierkante meters per school beschikbaar voor onderwijsproces of ondersteuning daarvan

Bron: Benchmark MBO 2015 – 2018

Figuur 24: Aantal vierkante meters per gewogen student 2015 - 2018

Bron: Benchmark MBO 2015 – 2018

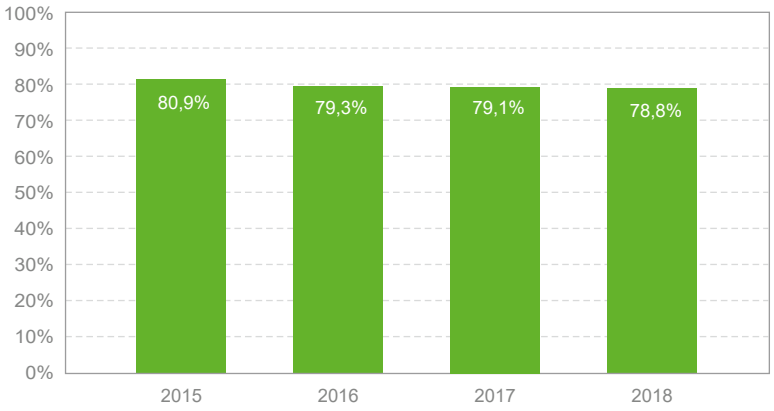
Tabel 12: Opbouw huisvestingskosten 2015 – 2018

Opbouw huisvestingskosten	Sector 2015	Sector 2016	Sector 2017	Sector 2018
Huur	20%	21%	22%	21%
Verzekeringen	1%	1%	1%	1%
Dotatie onderhoudsvoorziening	3%	3%	4%	4%
Klein onderhoud en exploitatie	9%	11%	10%	10%
Energie en water	10%	11%	10%	9%
Schoonmaakkosten	4%	4%	5%	4%
Heffingen	4%	4%	4%	4%
Overige huisvestingslasten	4%	4%	3%	4%
Afschrijving gebouwen	35%	32%	34%	34%
Rentelasten (vastgoedgerelateerde deel)	9%	9%	7%	7%
Totale huisvestingskosten	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**

Bron: Benchmark MBO 2015 – 2018

Het aantal vierkante meters dat scholen in eigendom hebben, is iets gedaald: 78,8% in 2018 versus 79,1% in 2017. Ook in 2015 en 2016 was er sprake van een lichte daling. Drie scholen hebben geen panden in eigendom.

Figuur 25: Aandeel vierkante meters in eigendom 2015 – 2018

Bron: Benchmark MBO 2015 - 2018

ICT-kosten gemiddeld 5,1% van de totale kosten en licht toegenomen

Het aandeel ICT-kosten in de totale kosten is in 2018 beperkt gestegen naar 5,1% (2017: 4,9%). De totale ICT-kosten zijn de afgelopen jaren ook in absolute zin toegenomen. De gemiddelde personele lasten van ICT-personeel zijn van € 62.730 naar € 64.102 gestegen.

Het aandeel kosten van inhuur en uitbesteding is gestegen en bedraagt in 2018 14,2% versus 13,5% in 2017 en 12,5% in 2016. Binnen de ICT-kosten zijn softwarekosten (24,9% in 2018 en 25,2% in 2017), de datacommunicatiekosten (6,1% in 2018 en 6,5% in 2017) en de telefoniekosten (3,4% in 2018 en 3,7% in 2017) gedaald. De overige aandelen (hardware en organisatiekosten) zijn zo goed als gelijk gebleven. De post afschrijvingen ICT en telefonie is komen te vervallen omdat met ingang van 2016 deze kosten aan de post aandeel hardware zijn toegerekend.

Tabel 13: Kengetallen ICT 2015 – 2018

Kengetal/indicator	2015	2016	2017	2018
Aandeel ICT in totale kosten	5,3%	4,8%	4,9%	5,1%
Activeringsgrens activa	€ 1.609	€ 1.726	€ 1.659	€ 1.695
Gemiddelde personele last personeel ICT in loondienst	€ 59.206	€ 60.763	€ 62.730	€ 64.102
Aandeel van de totale formatiekosten dat aan ICT wordt besteed	3,0%	3,0%	3,0%	3,1%

Bron: Benchmark MBO 2015 - 2018

Tabel 14: Opbouw ICT-kosten 2016 – 2018

	2016	2017	2018
Aandeel personele ICT kosten (inclusief detacheringen)	31,7%	32,0%	32,3%
Aandeel inhuur en uitbesteding	12,5%	13,5%	14,2%
Aandeel hardware	18,8%	17,9%	18,1%
Aandeel softwarekosten	24,4%	25,2%	24,9%
Aandeel datacommunicatie	7,1%	6,5%	6,1%
Aandeel telefonie	4,0%	3,7%	3,4%
Aandeel organisatiekosten	1,3%	1,1%	1,0%
Totaal	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

Bron: Benchmark MBO 2016 - 2018

Bijlagen

Bijlage A: Begripsomschrijvingen en aantal studenten aan financiële benchmark

Tabel A-1: Begripsomschrijving

Begrip	Omschrijving
Rentabiliteit	Het resultaat van de gewone bedrijfsvoering als percentage van de baten van de gewone bedrijfsvoering; omvat resultaat mbo, educatie, contractactiviteiten en andere diensten.
Solvabiliteit	Het eigen vermogen als percentage van het totale vermogen. In de benchmark wordt solvabiliteit II gebruikt: het eigen vermogen plus voorzieningen als percentage van het totale vermogen.
Liquiditeit	Vlottende activa gedeeld door de kortlopende schulden (current ratio).
Signaleringsgrenzen	Grenswaarden die het ministerie van OCW hanteert voor de risicobepaling.
Vierkante meters	In relatie tot huisvestingskosten: vierkante meters beschikbaar voor het onderwijsproces of ter ondersteuning daarvan.

Bron: Benchmark MBO

Tabel A-2: Aantal aan de benchmark deelnemende scholen per type

Type school	2015	2016	2017	2018
ROC	43	43	42	41
AOC	11	11	10	9
Vakschool	10	10	10	10
Totaal	**64**	**64**	**62**	**60**

Bron: Benchmark MBO 2015 – 2018

Tabel A-3: Aantal aan de benchmark deelnemende scholen per grootteklasse

Grootteklasse in rijksbijdrage per jaar	2015	2016	2017	2018
Klasse S: minder dan € 35 mln	17	17	16	15
Klasse M: tussen € 36 mln en € 70 mln	16	16	16	14
Klasse L: tussen € 71 mln en € 105 mln	16	16	14	14
Klasse XL: meer dan € 106 mln	15	15	16	17
Totaal	**64**	**64**	**62**	**60**

Bron: Benchmark MBO 2015 – 2018

In de benchmark MBO 2018 zijn van 60 scholen de gegevens ontvangen. Met uitzondering van de STC-Group namen alle Nederlandse mbo-scholen deel aan de benchmark.

De namen van de deelnemende scholen zijn opgenomen in de figuren in bijlage C.

Bijlage B: Onderzoeksverantwoording

De financiële benchmark MBO wordt door PwC uitgevoerd in opdracht van en in samenwerking met de MBO Raad.

PwC maakt gebruik van gegevens uit het Elektronisch Financieel Jaarverslag (EFJ), door de scholen aangeleverd via het XBRL Onderwijs Portaal OCW / DUO. Deze gegevens worden aangevuld door de scholen die aan de benchmark deelnemen en via een uploadsysteem bij PwC aangeleverd. De gegevens die in de benchmark zijn gebruikt, zijn door PwC gevalideerd maar er is geen accountantscontrole uitgevoerd. De scholen blijven verantwoordelijk voor de kwaliteit van de aan PwC aangeleverde gegevens.

De gevalideerde gegevens zijn door PwC verwerkt tot spiegelrapportages voor de individuele scholen en tot het sectorbeeld in deze rapportage. De conclusies in dit sectorrapport zijn in samenwerking met de MBO Raad tot stand gekomen.

De financiële benchmark is zoveel mogelijk toegespitst op het mbo. Eventuele andere activiteiten van de instellingen zijn buiten beschouwing gebleven, behalve als de kengetallen niet uit te splitsen waren. Dit is het geval bij de rentabiliteit, solvabiliteit, liquiditeit en huisvestingskosten per vierkante meter; deze kengetallen hebben dan ook betrekking op de gehele instelling. Om tot een toerekening van kosten aan het mbo te komen, hebben de scholen zelf de kosten van het onderwijzend personeel gesplitst.

De andere personeelskosten zijn door PwC toegerekend op basis van het aandeel mbo in de rijksbijdrage van de instelling.

De sectorcijfers in dit rapport zijn - tenzij anders vermeld - de ongewogen gemiddelden van alle aan de benchmark deelnemende scholen. De scores van de scholen zijn gesommeerd en door het totaal aantal deelnemende scholen (60) gedeeld, zonder rekening te houden met de omvang van de school. Die keuze is gemaakt omdat het in de benchmark gaat om de prestaties van de school, ongeacht de omvang.

Indien absolute aantallen (zoals de hoogte van de rijksbijdrage) over meerdere jaren zijn vergeleken, is de vergelijking gebaseerd op het aantal scholen dat in alle betreffende jaren aan de benchmark heeft deelgenomen.

Dit is gedaan om te voorkomen dat mutaties moeten worden toegeschreven aan een verschil in aantallen scholen.

Daar waar in het rapport een verschil wordt benoemd, wordt gedoeld op een statistisch significant verschil bij een betrouwbaarheidsniveau van 95%. Dit betekent dat de kans dat het verschil op toeval berust kleiner is dan 5%.

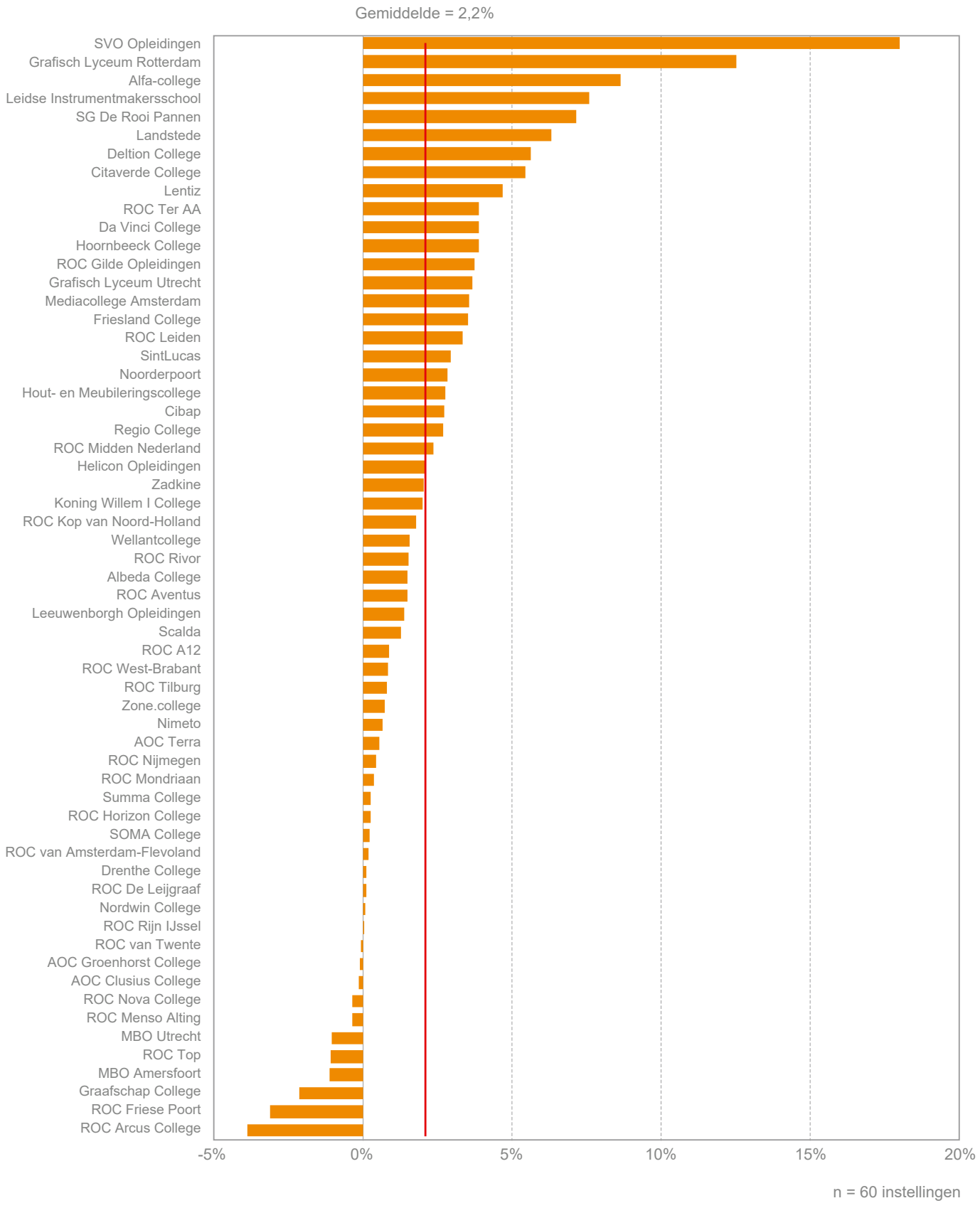
Figuur B-1: Schematische opbouw kosten

Bron: Benchmark MBO

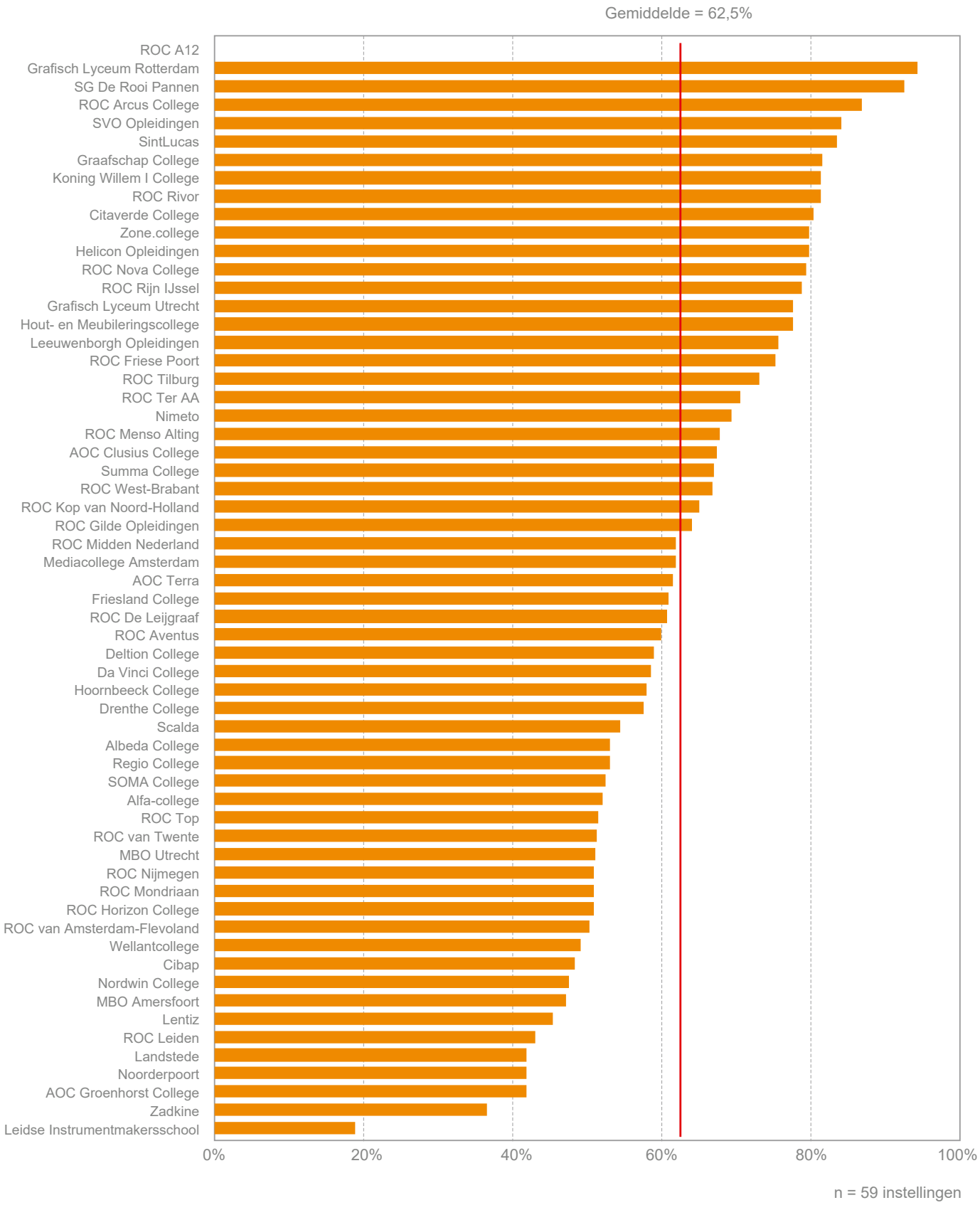
Bijlage C: Financiële positionering mbo-scholen

Tabel C-1: Rentabiliteit 2018

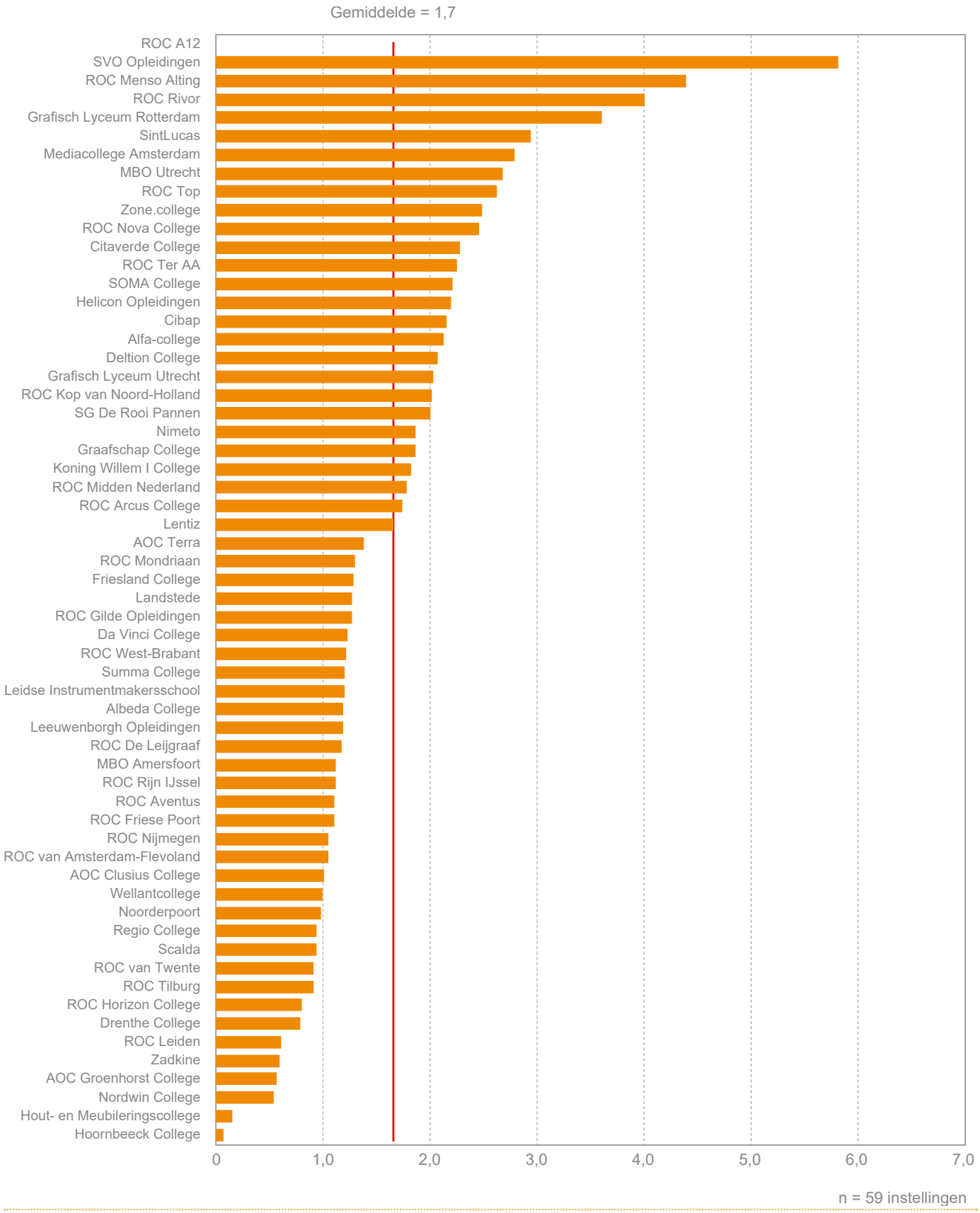
Bron: Benchmark MBO 2018

Tabel C-2: Solvabiliteit 2018

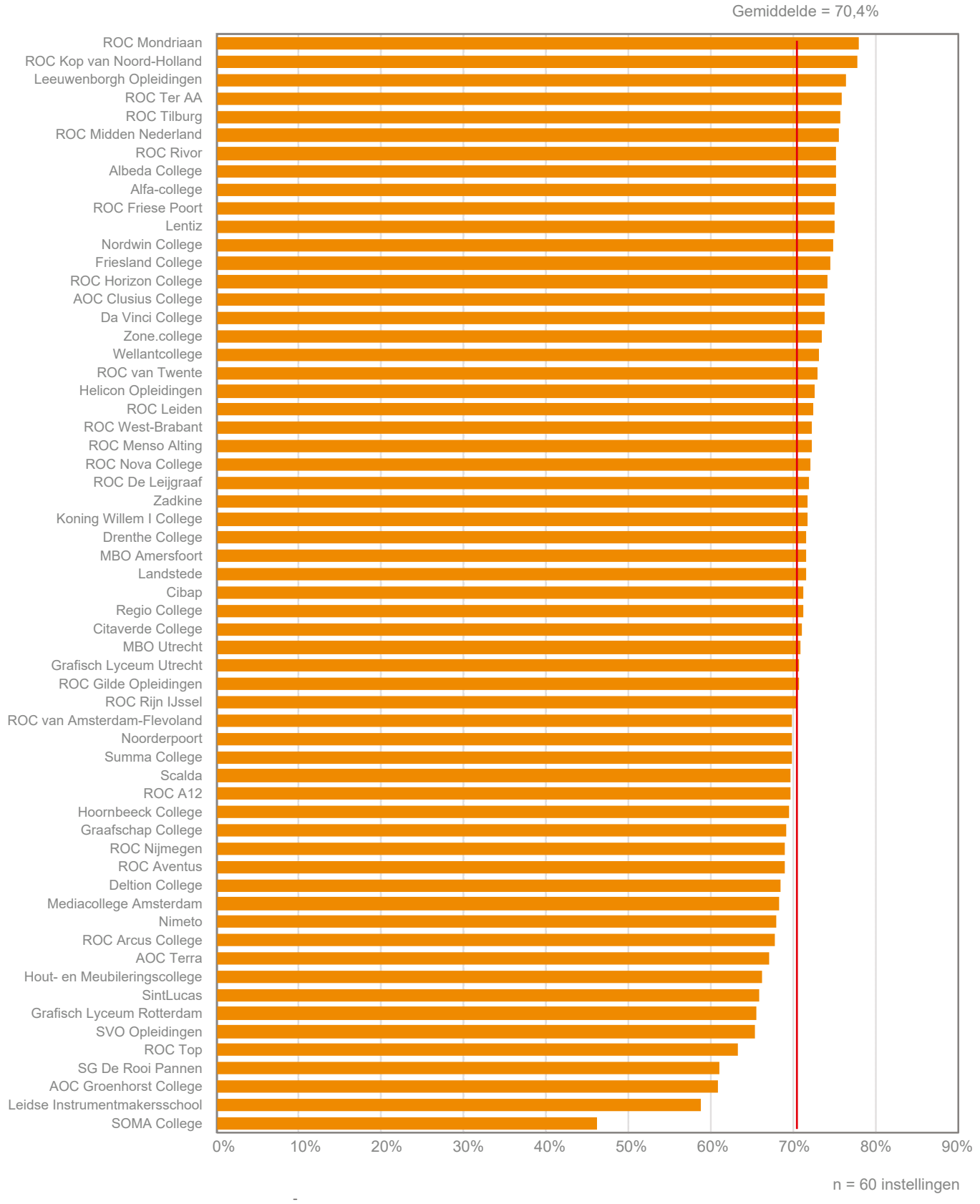
Bron: Benchmark MBO 2018

Tabel C-3: Liquiditeit 2018

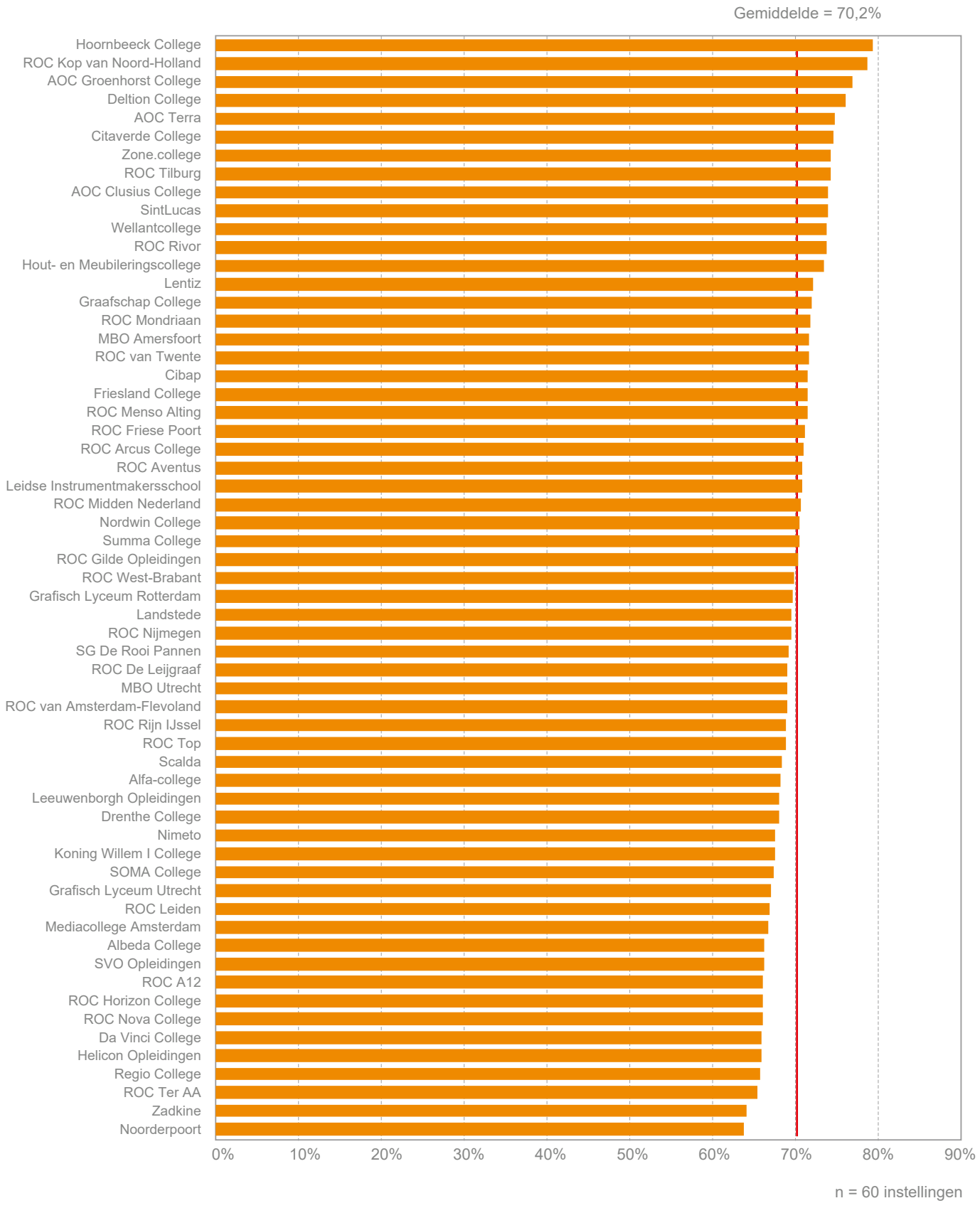
Bron: Benchmark MBO 2018

Tabel C-4: Personeelskosten ten opzichte van de totale lasten van de instelling in 2018

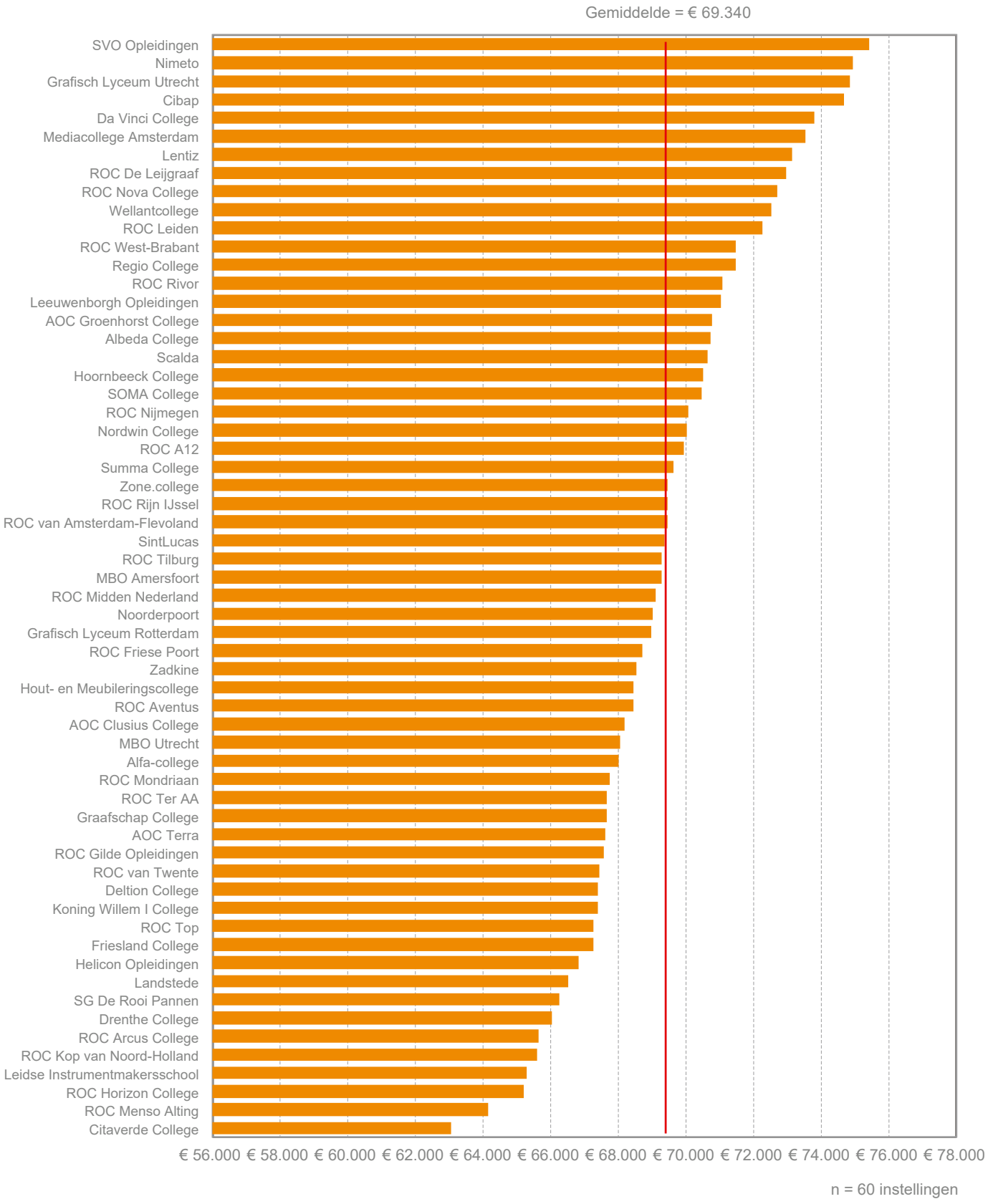
Bron: Benchmark MBO 2018

Tabel C-5: Personeelskosten onderwijzend personeel ten opzichte van de totale personeelskosten beroepsonderwijs in 2018

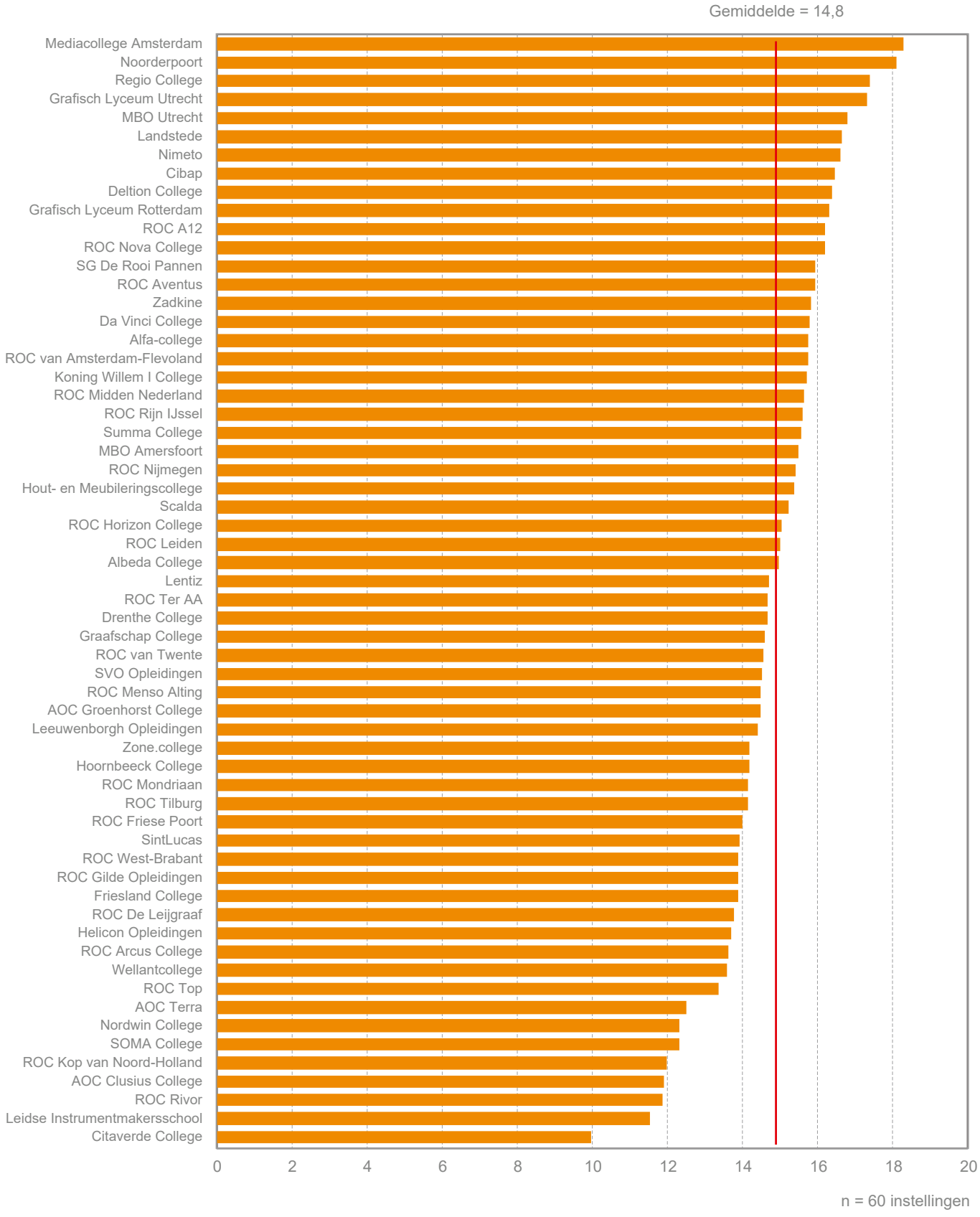
Bron: Benchmark MBO 2018

Tabel C-6: Personeelskosten per fte in loondienst beroepsonderwijs in 2018

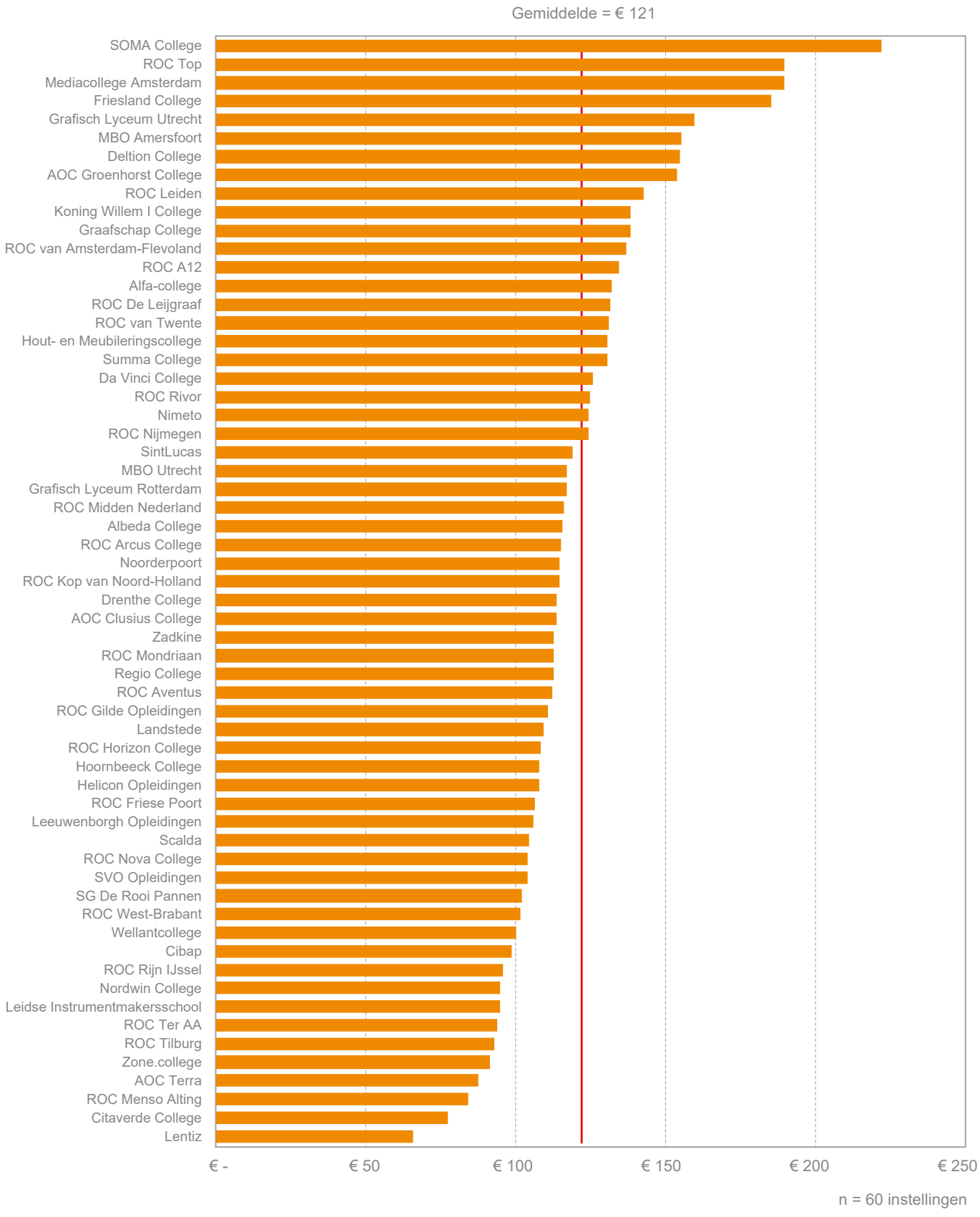
Bron: Benchmark MBO 2018

Tabel C-7: Aantal gewogen studenten per fte onderwijzend personeel in 2018

Bron: Benchmark MBO 2018

Tabel C-8: Huisvestingskosten per m² in 2018

Bron: Benchmark MBO 2018

© 2019 Benchmark MBO. Alle rechten voorbehouden.
MBO Raad
Postbus 2051, 3440 DB Woerden
(0348) 75 35 00
info@mboraad.nl

In samenwerking met PwC